

Θέματα Αναπηρίας

04

Νομοθεσία για την Αναπηρία:
Από την Κωδικοποίηση στον Κώδικα

9

3η Δεκέμβρη 2008: Τάσεις και στάσεις της ελληνικής κοινωνίας
απέναντι στην αναπηρία

29

Παρέμβαση για την Ευρωπαϊκή Οδηγία για τα
Άτομα με Αναπηρία

ΤΕΥΧΟΣ

14

Αφιέρωμα:

Παραολυμπιακοί Αγώνες 2008

- ▶ Μήνυμα ισότητας και υπερηφάνειας

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία
Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη, Αθήνα

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
ΚΕΜΠ.ΑΘ.
4702

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ: 2021 ΚΕΜΠ.ΑΘ.
ΚΩΔΙΚΟΣ: 3411

ΑΘΗΝΑ 2008
 τεύχος 14
 Αύγουστος
 Σεπτέμβριος
 Οκτώβριος

	Editorial	.03
	Ανάλυση: Νομοθεσία για την Αναπηρία: Από την Κωδικοποίηση στον Κώδικα	.04
	Θέσεις: 3η Δεκέμβρη 2008: Τάσεις και στάσεις της ελληνικής κοινωνίας απέναντι στην αναπηρία	.09
	Συνέντευξη: Πασχαλία Τραυλού: Το βιβλίο έχει τη δύναμη να αλλάξει κοινωνικές καταστάσεις	.13
	Βήμα: Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Συλλόγων Ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη: Αδιάκοπος αγώνας για μια «γλυκιά ζωή»	.16
	Αφιέρωμα: Παραολυμπιακοί Αγώνες 2008: Μήνυμα ισότητας και υπερηφάνειας	.20
	 	
	Παρουσίαση: Παρουσίαση του Έργου: «Εκπαιδευτική ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία και των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων»	.25
	Ευρωπαϊκά - Διεθνή Θέματα: Παρέμβαση για την Ευρωπαϊκή Οδηγία για τα Άτομα με Αναπηρία	.29
	Συνεργασίες: Σχεδιάζοντας ένα καλύτερο ψηφιακό μέλλον για τα άτομα με αναπηρία - Συνεργασία της Ε.Σ.Α.μεΑ. με το Παρατηρητήριο για την ΚτΠ	.31
	Η Ε.Σ.Α.μεΑ. παρεμβαίνει, προτείνει, διεκδικεί...	.32
	Εκδόσεις: Σχεδιάζοντας πολιτική σε θέματα αναπηρίας - Εγχειρίδιο εκπαιδευμένου	.38

Ιδιοκτησία:
 Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία - Ε.Σ.Α.μεΑ.
Εκδότης:
 Βαρδακαστάνης Γιάννης
 Πρόεδρος Ε.Σ.Α.μεΑ.
Διευθύντρια:
 Χατζηπέτρου Ανθή
Αρχισυντάκτρια:
 Θεωνά Άννα
Σελιδοποίηση - Διαχωρισμοί - Φιλμς:
 ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ (210 6006430-1)
Εκτύπωση:
 ΔΕΣΜΟΣ (210 6644156)

Γραφεία Ε.Σ.Α.μεΑ.:
 Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη, Αθήνα
 Τηλ. 210 - 9949837
 Fax: 210 - 5238967
 E-mail: esaea@otenet.gr
<http://www.esaea.gr>

Εκδίδεται σε 7.500 αντίτυπα και διανέμεται δωρεάν.

Σε περίπτωση αναδημοσίευσης παρακαλούμε να αναφέρετε ως πηγή το "Θέματα Αναπηρίας".

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν υποχρεωτικά τις απόψεις της Ε.Σ.Α.μεΑ.

Η φετινή 3η Δεκέμβρη, Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία ήταν για μια ακόμα φορά κάτι πολύ περισσότερο από μια ευκαιρία να θυμηθούμε όλοι τα άτομα με αναπηρία, νιώθοντας οίκτο και συμπόνια για τα προβλήματά τους. Ήταν μια ημέρα αγώνα και καταγγελίας των σημαντικών τους προβλημάτων, που φέτος επικεντρώθηκε στην καταγραφή των αλλαγών που έχουν συντελεστεί όλα αυτά τα χρόνια της εντατικής κινητοποίησης και δράσης του αναπηρικού κινήματος, σε επίπεδο αντιλήψεων της κοινής γνώμης για τα ίδια τα άτομα με αναπηρία και την καθημερινή τους διαβίωση. Τα συμπεράσματα της έρευνας, που είναι άκρως ενδιαφέροντα, έχετε την ευκαιρία να τα διαβάσετε στις σελίδες αυτού του τεύχους.

Εν μέσω μιας οικονομικής κρίσης που αρχίζει πλέον να γίνεται εμφανής στην καθημερινότητα όλων των Ελλήνων, η θέσπιση νομοθεσίας αποκλειστικής για τα άτομα με αναπηρία, η οποία θα διασφαλίζει και θα προστατεύει αποτελεσματικά τα θεμελιώδη και ανθρώπινα δικαιώματά τους, είναι αναμφίβολα ένα ζήτημα πιο επίκαιρο από ποτέ. Ωστόσο, μετά τη δημοσιοποίηση της σχετικής πρότασης Οδηγίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα αιτήματα του αναπηρικού κινήματος παίρνουν πιο συγκεκριμένο σχήμα και μορφή, με την ανάγκη να περάσουμε πια και στη χώρα μας από την κωδικοποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας, σε έναν πλήρη και επαρκή Κώδικα, με τη δέουσα οικονομική υποστήριξη, πιο επιτακτική από ποτέ.

Στον αντίποδα μιας τόσο ζοφερής εικόνας, ήρθε η ικανοποίηση από τις πολλές και σημαντικές επιτυχίες των Ελλήνων Παραολυμπιονικών στους Αγώνες του Πεκίνου, που μας έκαναν όλους υπερήφανους, υψώνοντας για μια ακόμα φορά την ελληνική σημαία στο ψηλότερο βάθρο. Τρεις από αυτούς, ο Χαράλαμπος Ταϊγανίδης, ο Θανάσης Μπαράκας και η Ανθή Καραγιάννη, μίλησαν στα «Θέματα Αναπηρίας» για την εμπειρία των Αγώνων και τα σχέδιά τους για το μέλλον.

Το Βήμα σε αυτό το τεύχος ανήκει στην Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Συλλόγων Ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη, που επί πολλά συναπτά έτη αγωνίζεται σθεναρά για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των ατόμων με Διαβήτη. Με τη βοήθεια της Προέδρου της Αθανασίας Καρούνου, ρίχνουμε μια πιο ενδελεχή ματιά στο ζήτημα του Σακχαρώδους Διαβήτη, τις πραγματικές του διαστάσεις και τις εξελίξεις στην αντιμετώπισή του.

Τέλος, με οδηγό τη συγγραφέα Πασχαλία Τραυλού, ταξιδεύουμε στον κόσμο του βιβλίου, που όπως η ίδια υποστηρίζει, «έχει τη δύναμη να αλλάξει κοινωνικές καταστάσεις».

Καλή ανάγνωση

Γιάννης Βαρδακασιάνης
Πρόεδρος Ε.Σ.Α.μεΑ.

Νομοθεσία για την Αναπηρία: από την Κωδικοποίηση στον Κώδικα

του Γιάννη Βαρδακασάνη
Προέδρου ΕΣΑμεΑ

Το τελευταίο διάστημα, κατόπιν της ηχηρής παρέμβασης της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, επανήλθε δυναμικά στο προσκήνιο ένα ζήτημα ζωτικής σημασίας για τις συνθήκες διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία, που δεν είναι άλλο από την ανάγκη θέσπισης αποκλειστικής, επαρκούς και αποτελεσματικής νομοθεσίας για τα άτομα με αναπηρία, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, αίτημα που αποτυπώθηκε και στην επιτυχή έκβαση της εκστρατείας «1million4disability» («1 εκατομμύριο για την αναπηρία») που υλοποίησε το 2007 η Συνομοσπονδία σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία.

Η Ελλάδα, ιστορικά, ανακάλυψε τα θέματα της αναπηρίας από το 1974 και μετά. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στη χώρα μας από τη Μεταπολίτευση μέχρι σήμερα, μέσα σε 35 ολόκληρα χρόνια, έχουν θεσπιστεί νομοθετικές διατάξεις, νομοθετήματα τρόπον τινά ολοκληρωμένα, που με τη συνακόλουθη εφαρμογή προγραμμάτων και πολιτικών για την αναπηρία, έβγαλαν από την αφάνεια τα σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν σε καθημερινή βάση πλέον του ενός εκατομμυρίου συμπολιτών μας.

Το ζητούμενο σήμερα δεν είναι το αν έχουμε νομοθεσία, αλλά το κατά πόσο αυτή η νομοθεσία είναι επαρκής, αν εφαρμόζεται, αν έχει αποδώσει στα άτομα με αναπηρία αυτά που όφειλε, αν ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες τους, αν τους διασφαλίζει μια ανεμπόδιστη άσκηση δικαιωμάτων, προσφέροντάς τους τη γνώση που χρειάζονται για να τα διεκδικήσουν.

Με κριτική ματιά στο νομικό «τοπίο»

Η θεσπισμένη νομοθεσία των τελευταίων 30 και πλέον χρόνων δεν είναι μόνο αποτέλεσμα των πρωτοβουλιών των εκάστοτε κυβερνήσεων και του Κοινοβουλίου. Είναι και αποτέλεσμα ενός μακρόχρονου, επίμονου και πολλές φορές και επώδυνου αγώνα των ίδιων των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους, του αναπηρικού κινήματος σε όλα τα επίπεδα, τοπικό, περιφερειακό και εθνικό, έτσι ώστε να δημιουργηθεί στη χώρα ένας νομικός πολιτισμός που να προστατεύει τα άτομα με αναπηρία από διακρίσεις, ανισότητα και να θεσπίζει μίνιμουμ συνθήκες κοινωνικής προστασίας και ασφάλειας.

Δυστυχώς, τα χαρακτηριστικά της υπάρχουσας νομοθεσίας δεν είναι

διόλου ενθαρρυντικά, καθώς πρόκειται για μια νομοθεσία ανεπαρκή ακόμα και στην εφαρμογή της, η οποία επιπλέον δεν υποστηρίχτηκε οικονομικά κατά το δέον. Επιπλέον, πολλοί είναι οι νόμοι που παρέμειναν στις καλένδες ως απλές διακηρύξεις, είτε γιατί δεν εφαρμόστηκαν ποτέ, είτε γιατί ο τρόπος που είχαν συνταχθεί ήταν τέτοιος που ουσιαστικά μέσα από τον κυκεώνα και τις δαιδαλώδεις διαδρομές υπουργικών αποφάσεων και προεδρικών διαταγμάτων τους καθιστούσε μη εφαρμόσιμους. Τρανταχτά παραδείγματα είναι ο Ν.1566/1985 και Ν.2817/2000 για την εκπαίδευση, ο Ν.2646/1998 για την κοινωνική φροντίδα, ο Ν.1836/1989 για τα προστατευόμενα εργαστήρια.

Τα παραδείγματα νόμων που έμειναν απλές διακηρύξεις και δεν απέδωσαν στα άτομα με αναπηρία αυτό

που είχε στο μυαλό του ο νομοθέτης, αυτό που η κυβέρνηση είχε ως πρόθεση, αυτό που τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους είχαν ως προσδοκία, είναι αναρίθμητα. Το βασικό συμπέρασμα όμως παραμένει ένα: η νομοθεσία που θεσπίστηκε τα τελευταία χρόνια, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι νομοθεσία που κατοχύρωσε δικαιώματα και ανοίγει το δρόμο για να περάσουμε από τη θεωρία στην εφαρμογή.

Οι βάσεις για την αλληλεγγύη

Στην κορυφή της ατζέντας του αναπηρικού κινήματος βρισκόταν επί πολλά συναπτά έτη η κωδικοποίηση της εθνικής νομοθεσίας για τα άτομα με αναπηρία, μια διαδικασία αν μη τι άλλο δύναται να συμβάλει τα μέγιστα στην ανίχνευση και καταγραφή των ελλείψεων, των κενών και των προβλημάτων της. Την ίδια ώρα

όμως που το ελληνικό τοπίο είναι θολό, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο, το τοπίο αλλάζει, με νέες πρωτοβουλίες που δεν μπορούν να περνούν απαρατήρητες.

Ο λόγος φυσικά για τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, τους Κανονισμούς για τα Δικαιώματα των επιβατών, το Άρθρο 16 του Γενικού Κανονισμού των Ταμείων της Ε.Ε., καθώς και την τελευταία Πρόταση Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Αναλυτικότερα:

- **Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία**

Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία συνιστά αναμφισβήτητα μια υπέρβαση της διεθνούς κοινότητας, όσον αφορά τα θέματα των ατόμων με αναπηρία. Η επαναστατική αυτή Σύμβαση, αποτελεί και την επίσημη αναγνώριση των ζητημάτων της αναπηρίας ως ζητημάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αφού επιβάλλει τη νομική δέσμευση των κρατών – μελών του Ο.Η.Ε. για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων αυτών. Η Σύμβαση θέτει τα κράτη – μέλη του Ο.Η.Ε., μεταξύ των οποίων και την Ελλάδα, μπροστά σε νέες ευθύνες προκειμένου όσα η Σύμβαση περιέχει να τύχουν εφαρμογής σε εθνικό επίπεδο.

Επιπλέον, το προαιρετικό πρωτο-

κόλλου της Σύμβασης, εφόσον υπογραφεί, προβλέπει ατομική και συλλογική καταγγελία σε περίπτωση παραβίασης της Σύμβασης στις χώρες που την υιοθέτησαν, πράγμα που δίνει τη δυνατότητα στον Ο.Η.Ε. να προχωρήσει σε συστάσεις, εφόσον εξαντληθούν οι δέουσες διαδικασίες σε εθνικό επίπεδο,

“ Το ζητούμενο σήμερα δεν είναι το αν έχουμε νομοθεσία, αλλά το κατά πόσο αυτή η νομοθεσία είναι επαρκής, αν εφαρμόζεται, αν έχει αποδώσει στα άτομα με αναπηρία αυτά που όφειλε. ”

ώστε να διασφαλιστεί η κατά το δέον τήρηση των όρων της Σύμβασης, αλλά και η εξάλειψη διακριτικής μεταχείρισης σε βάρος των ατόμων με αναπηρία.

- **Το Άρθρο 16 του νέου Κανονισμού των Διαθρωπτικών Ταμείων της Ε.Ε.**

Για πρώτη φορά στην ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αρχή της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία μετατρέπεται σε απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη χρηματοδότησης των κρατών – μελών από τα Διαθρωπτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πολιτική συμφωνία που πρόκειται να αλλάξει τις ζωές εκατομμυρίων ατόμων με αναπηρία, πραγματοποιήθηκε στις 5 Μαΐου 2006 σε επίπεδο Συμ-

βουλίου από τους Υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο των πέντε Κανονισμών που συγκροτούν το νομοθετικό πακέτο της πολιτικής της συνοχής και αντιπροσωπεύουν το ένα τρίτο του συνολικού προϋπολογισμού της Ε.Ε., που αντιστοιχεί σε 336,1 δισεκατομμύρια ευρώ.

- **Η πρόταση Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ίση μεταχείριση**

Η είδηση της 2ης Ιουλίου 2008 για την πρόταση Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καταπολέμηση των διακρίσεων, ένα πάγιο αίτημα του ευρωπαϊκού ανα-

πηρικού κινήματος προκάλεσε πληθώρα συναισθημάτων. Κι αυτό διότι τη διάχυτη ικανοποίηση, διαδέχτηκε ο προβληματισμός και η απογοήτευση για την πολυαναμενόμενη Οδηγία που ενώ μπορούσε να αποτελέσει το εφαλτήριο για τη θέσπιση νομοθεσίας αποκλειστικά για τα άτομα με αναπηρία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τάχθηκε υπέρ μιας «οριζόντιας» πρότασης Οδηγίας κατά των διακρίσεων.

Στο σύνολό της, η πρόταση έχει θετικά στοιχεία, όπως για παράδειγμα η ευρύτητα του πεδίου εφαρμογής της. Εφόσον λοιπόν επέλθουν οι απαραίτητες βελτιώσεις, εξαλειφθούν οι ασάφειες και οι περιορισμοί που θέτει στο δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην ίση μεταχείριση σε διάφο-

ρους τομείς, αφήνοντας χώρο για πληθώρα ερμηνειών, μπορεί αναμφίβολα να αποτελέσει μια ανατροπή την υπάρχουσας κατάστασης, συμβάλλοντας τα μέγιστα στην ομαλή ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία.

• Ο Ν.3304/2005

Μέσω της θέσπισης του Ν.3304/2005 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού» ενσωματώθηκαν αυτούσιες στην εθνική μας νομοθεσία οι Οδηγίες 2000/43 και 2000/78.

Η σπουδαιότητά του έγκειται στο γεγονός ότι συμπλήρωσε νομοθετικά ένα μεγάλο κενό στην εγχώρια νομοθεσία αναφορικά με τη διάκριση που υφίστανται τα άτομα με αναπηρία στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας. Ωστόσο, το σημαντικό του έλλειμμα, το οποίο

έρχεται να καλύψει η προαναφερθείσα πρόσφατη πρόταση Οδηγίας της Ε.Ε. , είναι ότι καθιερώνει την αρχή της ίσης μεταχείρισης μόνο στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, έχει δηλαδή ιδιαίτερα περιορισμένο πεδίο εφαρμογής.

Ένας «Κώδικας» για την αναπηρία

Διακρίνοντας τις ελλείψεις που έρχονται να συμπληρώσουν τα προαναφερθέντα νομοθετήματα, καθίσταται κάτι παραπάνω από σαφές το γεγονός ότι το εθνικό αναπηρικό κίνημα πρέπει να πάψει να διεκδικεί την κωδικοποίηση της νομοθεσίας και να ξεκινήσει να μιλά για Κώδικα για την αναπηρία, θέτοντας τόσο την κυβέρνηση όσο και τα κόμματα της αντιπολίτευσης προ των ευθυνών τους.

Το αίτημα για τη θέσπιση ενός ενιαίου, καθολικού Κώδικα για την προστασία των ατόμων με αναπηρία από τις διακρίσεις, τη φτώχεια,

τον κοινωνικό αποκλεισμό είναι πιο επιτακτικό από ποτέ. Κι αυτό γιατί ένας Κώδικας νομοθετημένος στη Βουλή, ο οποίος θα διασφαλίζει ότι τα άτομα με αναπηρία μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους υπό συνθήκες κοινωνικής ασφάλειας, ανεξαρτησίας και αυτονομίας, υπό την προστασία του δημοσίου, αποτελεί μια κίνηση που μπορεί πραγματικά και επί της ουσίας να λύσει προβλήματα.

Διερωτάται κανείς τι πρέπει να εμπεριέχεται σε αυτό τον Κώδικα για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στην Ελλάδα. Η απάντηση είναι απλή. Ο Κώδικας θα πρέπει να παρέχει επαρκή προστασία στα άτομα με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δράσης, με βασικά ερείσματα το Σύνταγμα της χώρας, τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, τις ευρωπαϊκές μας υποχρεώσεις, όπως αυτές συνδέονται με την Οδηγία του 2000/78 για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση, τους Κανονι-

σμούς για τα Δικαιώματα των επιβατών, και βεβαίως την τελευταία Πρόταση οδηγίας, όταν θα ενσωματωθεί στο εθνικό μας δίκαιο, η οποία επεκτείνει την προστασία από τις διακρίσεις και πέραν της απασχόλησης.

Η υφιστάμενη νομοθεσία, κόντρα σε κάθε λογική, όπως άλλωστε έχει πολλακίς δηλώσει το εθνικό αναπηρικό κίνημα, βρίσκεται σε αντίφαση με τις διατάξεις του Συντάγματος και τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας, συντηρώντας την απαρχαιωμένη και σκοταδιστική αντίληψη για την αναπηρία, όπως

αυτή προκύπτει από το αναχρονιστικό ιατρικό μοντέλο για την αναπηρία, τη στιγμή που το Σύνταγμά μας και με το άρθρο 21 παρ. 6, αλλά και με άλλες διατάξεις ενσωματώνει το κοινωνικό μοντέλο, τη νέα δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας. Και μόνο αυτή η λυπηρή διαπίστωση αρκεί για να κατανοήσει κανείς την ανάγκη για μια εκ βάθρων αναθεώρηση της νομοθεσίας.

Ωστόσο, δε θα μπορούσαμε να παραλείψουμε και την οικονομική διάσταση των προβλημάτων των ατόμων με αναπηρία. Πάγια και πολλακίς εκπεφρασμένη θέση της Συνομοσπονδίας είναι το γεγονός ότι καμιά νομοθεσία δεν μπορεί να λύσει σοβαρά προβλήματα, αν δεν είναι επαρκώς χρηματοδοτούμενη. Έχουμε παραδείγματα όπως η θέσπι-

ση των ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ, των ΚΑΦΚΑ και άλλων δημόσιων οργανισμών κοινωνικής φροντίδας, οι οποίοι δεν έχουν λειτουργήσει σωστά γιατί δεν χρηματοδοτήθηκαν, ούτε οι οργανισμοί τους έχουν εγκριθεί ακόμα. Ακόμα όμως κι αν είχαν εγκριθεί, η ανεπαρκής χρηματοδότηση τους οδηγεί στη μη εύρυθμη λειτουργία τους και εν συνεχεία στην πλήρη αδυναμία εκτέλεσης του σκοπού τους. Συνεπώς, η νομοθεσία πρέπει να είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την επαρκή χρηματοδότηση, ώστε να μπορεί να λειτουργήσει θετικά και ουσιαστικά.

Υπό αυτά τα δεδομένα, είναι επιτακτική ανάγκη ένας Κώδικας για την αναπηρία που θα καλύπτει όλους τους τομείς: ενημέρωση, εκπαίδευση, κατάρτιση, δια βίου μάθηση, απασχόληση, εργασία, επιχειρηματικότητα, πρόσβαση, ψηφιακή πρόσβαση, μέσα μαζικής μεταφοράς, υπηρεσίες υγείας, κοινωνικής πρόνοιας, αθλητισμού, ψυχαγωγίας, σε όλους τους τομείς δικαιοδοσίας της ελληνικής Πολιτείας. Ένας Κώδικας ενιαίος, με θετικές διατάξεις που πραγματικά θα αλλάξουν τη ζωή των ατόμων με αναπηρία της χώρας.

Τούτη τη στιγμή που οι διεθνείς εξελίξεις δείχνουν το δρόμο για να υπερβούμε επιτέλους τη συζήτηση της εποχής και να περάσουμε από την κωδικοποίηση στον Κώδικα, το αναπηρικό κίνημα θα συνεχίσει να αγωνίζεται σθεναρά και ακούραστα για τη θεσμική θωράκιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία όλων των κατηγοριών σε κάθε γωνιά της χώρας. Με κεντρικό μας σύνθημα «τίποτα για τα άτομα με αναπηρία χωρίς τα άτομα με αναπηρία», το αναπηρικό κίνημα θα είναι παρόν σε όλες τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, προκειμένου να γίνει πραγματικότητα μια νέα δημόσια πολιτική για τα άτομα με αναπηρία στην Ελλάδα, για την εξεύρεση των καλύτερων δυνατών λύσεων υπέρ των ατόμων με αναπηρία. Τα λόγια είναι πια περιττά. Καιρός να περάσουμε στα έργα.

Τάσεις και στάσεις της ελληνικής κοινωνίας απέναντι στην αναπηρία

Α. Το ιδεολογικό υπόβαθρο της 3ης Δεκέμβρη 2008

Τη φετινή 3η Δεκέμβρη – Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία, η Συνομοσπονδία άνοιξε το φάκελο «Στάσεις της ελληνικής κοινής γνώμης διαχρονικά απέναντι στα άτομα με αναπηρία».

Η 3η Δεκέμβρη δεν είναι απλώς μια ημέρα που δίνει το έναυσμα να σκεφτούμε έστω και για μια στιγμή τα άτομα με αναπηρία με συμπόνια και οίκτο. Η 3η Δεκέμβρη δεν είναι ούτε φιλανθρωπική εκδήλωση, ούτε γκαλά. Είναι ημέρα αφύπνισης των συνειδήσεων, ημέρα διεκδίκησης, εφελτήριο για να τεθούν ξανά επί τάπητος πάγια προβλήματα που ζητούν λύση. Μια λύση που με τη συλλογική δουλειά και τη συντονισμένη δράση καθενός από εμάς, μπορεί τελικά να δοθεί.

Τη φετινή 3η Δεκέμβρη, η Ε.Σ.Α.μεΑ. επιχείρησε μια σύνθεση των ερευνητών κοινής γνώμης πάνω στα ζητήματα της αναπηρίας και εξέτασε ενδελεχώς τη διαχρονική αλλαγή και τις τάσεις αναφορικά με τη στάση της ελληνικής κοινωνίας απέναντι στα σημαντικά προβλήματα με τα οποία έρχονται σε καθημερινή βάση αντιμετώπιζονται τα άτομα με αναπηρία.

Με τη σύνθεση των μελετών και των ερευνών κοινής γνώμης, η

Ε.Σ.Α.μεΑ. επιδιώκει τρεις βασικούς στόχους:

- ▶ Να καλύψει ως ένα βαθμό το κενό της πλήρους ανυπαρξίας στατιστικών στοιχείων και δεδομένων, καθώς και να δώσει το ερέθισμα να εκπονηθούν ευρύτερες στατιστικές μελέτες, που θα μετατρέψουν τις συνθήκες ζωής των ατόμων με αναπηρία σε υπολογίσιμα και μετρήσιμα μεγέθη, μια κατηγορία πολιτών που μέχρι τώρα παραμένει «αόρατη» στις δημοσκοπήσεις και τις στατιστικές.
- ▶ Να καταγράψει και να αποδείξει την αλλαγή που έχει συντελεστεί στην ελληνική κοινωνία αναφορικά με τρόπο αντιμετώπισης και την αντίληψη για την αναπηρία, τεκμηριώνοντάς την με αριθμούς. Με αυτό τον τρόπο, η σημαντική αυτή στροφή, μπορεί να δώσει το έναυσμα για την προώθηση μέτρων και πολιτικών υπέρ των ατόμων με αναπηρία, ως λαϊκό αίτημα από ένα κράτος που κωφεύει μπροστά στην κινητικότητα και την αλλαγή της κοινωνίας, μένοντας καθόλα στάσιμο.
- ▶ Να ευαισθητοποιήσει ακόμα περισσότερο τους Έλληνες πολίτες, ενημερώνοντάς τους για τις νέες τάσεις που διαμορφώνονται σε διεθνές επίπεδο.

Το εν λόγω εγχείρημα δεν ήταν μια επιλογή τυχαία. Κι αυτό γιατί οι διεθνείς εξελίξεις είναι τόσο ραγδαίες

και καταγιστικές, που επιτάσσουν ουσιαστικά μια ευρεία αλλαγή τόσο σε επίπεδο νοοτροπιών/ ιδεολογιών, όσο και σε επίπεδο πολιτικών/ πρακτικών. Πρόκειται για μια χρονική στιγμή, κατά την οποία, η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, το Άρθρο 16 του νέου Κανονισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θέτει την προσβασιμότητα ως προϋπόθεση για τη λήψη χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ο Ν.3304/2005 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού» σε εθνικό πια επίπεδο, καθώς και η πρόταση Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ίση μεταχείριση, θέτουν τις βάσεις για την πολυπόθητη αλλαγή στις ζωές εκατομμυρίων ατόμων με αναπηρία.

Υπό αυτά τα δεδομένα, είναι πασιφανής η διεθνής τάση που διαμορφώνεται υπέρ των ατόμων με αναπηρία, με το σεβασμό στα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία να είναι πια επιβεβλημένος.

Οι προϋποθέσεις, λοιπόν, υπάρχουν και εφόσον ενσωματωθούν στο εθνικό μας δίκαιο, μπορούν να αλλάξουν το υπάρχον ζοφερό σκηνικό. Το ερώτημα και ζητούμενο όμως είναι ένα: είναι έτοιμη η ελληνική κοινωνία να δεχτεί την αλλαγή;

Η αναπηρία υπό το βλέμμα της κοινωνίας

Ένα από τα μεγαλύτερα κενά που

διαπιστώνει το αναπηρικό κίνημα είναι η έλλειψη εμπειριστατωμένων μελετών και στατιστικών στοιχείων αναφορικά με τα ζητήματα της αναπηρίας σε εθνικό επίπεδο. Για το λόγο αυτό, η Συνομοσπονδία εκπόνησε στο πλαίσιο του Έργου

ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΑΜΕΑ, Ε.Π. «ΥΓΕΙΑ – ΠΡΟΝΟΙΑ» 2000-2006 ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3 ΠΡΟΝΟΙΑ ΜΕΤΡΟ 3.2 σε συνεργασία με την εταιρεία δημοσκοπήσεων GPO πανελλαδική έρευνα σε δείγμα 3.000 νοικοκυριών, με σκοπό να διερευνηθούν οι απόψεις της ελληνικής κοινής γνώμης για τη θέση των ατόμων με αναπηρία στην ελληνική κοινωνία, για τη στάση της ελληνικής Πολιτείας απέναντι στα ζητήματα αναπηρίας, ενώ επιχειρήθηκε και μια στατιστική προσέγγιση της αναπηρίας στην Ελλάδα. Τα στοιχεία που προέκυψαν είναι άκρως ενδιαφέροντα.

Μέρος 1ο: Η θέση των ατόμων με αναπηρία στην ελληνική κοινωνία

Όσον αφορά στο πρώτο σκέλος της έρευνας της GPO για λογαριασμό της Ε.Σ.Α.μεΑ., 8 στους 10 ερωτηθέντες (81,7%) θεωρούν ότι σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη – μέλη της Ε.Ε., οι συνθήκες ζωής των ατόμων με αναπηρία στη χώρα μας είναι οι χειρότερες, με το ποσοστό να εκτοξεύεται στο 84,6% όταν στο νοικοκυριό του ερωτηθέντα υπάρχει άτομο με αναπηρία. Ωστόσο, είναι εμφανής μια διάχυτη αισιοδοξία ως προς την ύπαρξη προόδου τα τελευταία χρόνια, αφού 7 στους 10 ερωτηθέντες χωρίς άτομο με αναπηρία στο περιβάλλον τους βλέπουν βελτίωση την τελευταία δεκαετία. Την ίδια άποψη συμμερίζονται και 6 στα 10 νοικοκυριά με αναπηρία.

Υψηλή θέση ανάμεσα στις αντιλήψεις γύρω από τα άτομα με αναπηρία κατέχει η συμπόνια (30%), ακολουθεί η προκατάληψη (21,9%) που συγκεντρώνει υψηλότερα ποσοστό στις απαντήσεις των οικογενειών ατόμων με αναπηρία (23,7%), ο όικτος (17,3%), η απόρριψη (10,4%),

3η Δεκέμβρη
Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία

η φιλανθρωπία (9,5%) και η ισοτιμία (6,9%). Πιο έντονη νιώθουν την απόρριψη τα ίδια τα άτομα με αναπηρία. (15,8%).

Τα σοβαρότερα προβλήματα δε, αντιμετωπίζουν, κατά τους συμμετέχοντες στην έρευνα, τα άτομα με κινητική αναπηρία (31,5%).

Σχετικά με τη φύση των προβλημάτων αυτών, 1 στους 2 ερωτηθέντες θεωρεί ως σημαντικότερο πρόβλημα την αδυναμία εύρεσης εργασίας, ενώ ακολουθεί η ανεπάρκεια υποδομών και ενημέρωσης με ποσοστό 35,4%. Παρόμοιο και το ποσοστό της ανεπάρκειας των επιδομάτων που βρίσκεται στην τρίτη θέση (32,4%). Θετικό είναι επίσης το γεγονός ότι ο κοινωνικός στιγματισμός βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις της μακράς λίστας, συγκεντρώνοντας ποσοστό μόλις 21,4%.

Στο ίδιο μήκος κύματος, η συντριπτική πλειοψηφία (91,2%), δηλαδή 9 στους 10 ερωτηθέντες θεωρούν πολύ και αρκετά δύσκολη την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην απασχόληση, ενώ ακολουθεί με 73,5% η πρόσβαση στην εκπαίδευση και κατάρτιση, ποσοστά που δείχνουν ότι ο γενικός πληθυσμός έχει κατανοήσει την ανάγκη για άρση του αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία από τους τομείς αυτούς. Ιδιαίτερη σημασία σε αυτή την κατεύθυνση έχει επίσης η διαφωνία των 6 από τους 10 ερωτηθέντες με τη φράση ότι η αναπηρία μπορεί να επηρεάσει την αποδοτικότητα στην εργασία.

Μέρος 2ο: Η θέση της Πολιτείας απέναντι στα άτομα με αναπηρία

Αύξηση του ενδιαφέροντος και της ενασχόλησης με την αναπηρία των κυβερνήσεων τα τελευταία χρόνια

παρατηρεί το 75,5% των ερωτηθέντων, ενώ 43,9% θεωρεί ότι οι κοινωνικές δαπάνες παρέμεναν στάσιμες και αμετάβλητες.

Παρόλα αυτά, το 61,7% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι δεν λειτουργεί αποτελεσματικά το κράτος για την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία.

Την εικόνα αυτή έρχεται να συμπληρώσει η καθολική υποστήριξη την άποψης (98,8%) ότι το κράτος πρέπει να αυξήσει τις δαπάνες για την ενίσχυση των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους.

Αντιστοίχως, το 95,2% των συμμετεχόντων πιστεύει ότι το κράτος πρέπει να θεσπίσει νομοθεσία κατά των διακρίσεων, ενώ το 97,9% του συνολικού δείγματος πιστεύει ότι τα άτομα με αναπηρία πρέπει να συμμετέχουν στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Μέρος 3ο: Στατιστική προσέγγιση της αναπηρίας στην Ελλάδα

14,9% των ερωτηθέντων έχουν άτομο με αναπηρία στην οικογένειά τους

48,3% αυτών έχουν κινητική αναπηρία

64,2% των ατόμων με αναπηρία έχει ποσοστό αναπηρία 67% και άνω

95,3% των ατόμων με αναπηρία ζουν ακόμα με την οικογένειά τους

Επιπλέον, σημαντικά είναι και τα ευρήματα της Έρευνας «Ειδικό Ευρωβαρόμετρο "Διάκριση στην Ευρωπαϊκή Ένωση" – Ιανουάριος 2007, σύμφωνα με τα οποία:

▶ Το 53% υποστηρίζει ότι υπάρχει διάκριση λόγω αναπηρίας (56% στην Ελλάδα).

▶ Το 79% θεωρεί την αναπηρία κοινωνικό μειονέκτημα (ίδιο ποσοστό και στην Ελλάδα).

▶ Το 77% πιστεύει ότι είναι λιγότερο πιθανό ένα άτομο με αναπηρία που έχει τα ίδια προσόντα με ένα άλλο άτομο χωρίς αναπηρία να προσληφθεί σε μια θέση εργασίας, να καταρτιστεί, να προαχθεί.

▶ Το 49% θεωρεί την αναπηρία κριτήριο μη πρόσληψης μεταξύ δύο υποψηφίων με τις ίδιες ικανότητες και προσόντα.

▶ Το 91% υποστηρίζει ότι πρέπει να διατεθούν περισσότεροι πόροι για τη βελτίωση της προσβασιμότητας.

▶ Το 87% αναγνωρίζει ότι πρέπει να θεσπιστούν μέτρα υπέρ των ίσων ευκαιριών στην απασχόληση των ατόμων με αναπηρία.

▶ Το 74% θεωρεί ότι πρέπει να ενταχθούν στην αγορά εργασίας περισσότερα άτομα με αναπηρία (89% στην Ελλάδα).

Οι αριθμοί μιλούν από μόνοι τους. Η ελληνική κοινωνία, πραγματοποιώντας μια σημαντική στροφή, κατανοεί τις συνθήκες κάτω από τις οποίες διαβιών τα άτομα με αναπηρία στη χώρα μας και υποστηρίζει τη θέσπιση μέτρων για την καταπολέμηση των διακρίσεων και τη βελτίωση των συνθηκών ζωής τους, σε αντίθεση με την Πολιτεία που μένει άπραγη μπροστά στις εξελίξεις.

Αυτό άλλωστε απέδειξε και η ανταπόκριση των Ελλήνων στην εκστρατεία 1million4disability (1 εκατομμύριο για την αναπηρία), που υλοποίησε το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατό-

μων με Αναπηρία σε συνεργασία με τη Ε.Σ.Α.μεΑ. σε εθνικό επίπεδο. Στους 9 συνολικά μήνες, κατά τους οποίους «έτρεξε» η εκστρατεία, φτάσαμε τις 100.000 υπογραφές σε εθνικό επίπεδο, υπερ-τετραπλασιάζοντας τον αρχικό μας στόχο. Το γεγονός ότι ακόμα και απλοί πολίτες έσπευσαν να ζητήσουν πληροφορίες για την καμπάνια και στη συνέχεια έστειλαν υπογραφές είναι, αν μη τι άλλο, ένα θετικό δείγμα αναφορικά με την κατανόηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία.

Συνθέτοντας το παζλ των σύγχρονων αντιλήψεων γύρω από την αναπηρία, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι τα δείγματα είναι θετικά. Η ελληνική κοινωνία έχει αρχίσει να αντιλαμβάνεται τη σύγχρονη, δικαιωματική προσέγγιση για την αναπηρία, που την συνδέει με ελλείψεις σε επίπεδο μέτρων, πολιτικών, υποδομών και πρόνοιας, απορρίπτοντας κάθε πτυχή που έχει να κάνει με το αναχρονιστικό ιατρικό μοντέλο, που γεννάει μόνο οίκτο και συμπόνια, στερώντας από ένα τμήμα του πληθυσμού κάθε δικαίωμα, κάθε όνειρο και κάθε ελπίδα για το μέλλον.

Σ' αυτή τη βάση, με προετοιμασμένο ως ένα βαθμό το έδαφος, το αίτημα για περισσότερες πρωτοβουλίες και πολιτικές υπέρ των ατόμων με αναπηρία, μπορεί να αποκτήσει ένα παλλαϊκό χαρακτήρα, να βγει από τους στενούς κύκλους του αναπηρικού κινήματος και να μετατραπεί σε μια συνολική κραυγή αγωνίας της ελληνικής κοινωνίας, που δεν μπορεί να μείνει αμέτοχη σε μια κατάφορη αδικία

που συντελείται μπροστά στα μάτια τους, σε βάρος ενός και πλέον εκατομμυρίου συμπολιτών τους. Η αναπηρία πρέπει να σταματήσει να είναι ένα πρόβλημα των λίγων, κάτι έξω από το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας και να γίνει ένα αναπόσπαστο κομμάτι της, ζήτημα που χρήζει άμεσης επίλυσης. Κι ακριβώς αυτό είναι το ζητούμενο για το αναπηρικό κίνημα.

Β. Η εφαρμογή στην πράξη

Συστράτευση για ένα καλύτερο μέλλον

Σύσσωμο το εθνικό αναπηρικό κίνημα και οι φορείς εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους σε κάθε γωνιά της χώρας ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα για τον προσδιορισμό του ιδεολογικού πλαισίου της Εθνικής Ημέρας Ατόμων με Αναπηρία, ένα πλαίσιο αρχών σύμφωνο με τις διεθνείς επιταγές και εξελίξεις, έτσι ώστε η 3η Δεκέμβρη να λειτουργήσει ως κινητήριο δύναμη που μπορεί να ανατρέψει την καθεστηκυία τάξη των πραγμάτων, τις λανθασμένες αντιλήψεις και νοοτροπίες, τοποθετώντας το ίδιο το άτομο στο επίκεντρο, πλέον ως υποκείμενο της τύχης του και όχι ως αντικείμενο του οίκτου και της συμπόνιας συμπολιτών και Πολιτείας.

Αδιαμφισβήτητο όπλο είναι για μια ακόμα φορά ήταν ενημέρωση, η ευρεία ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης. Έτσι, όπως άλλωστε ορίζει και ο νόμος, η Συνομοσπονδία πραγματοποιήσε και φέτος σειρά εκδηλώσεων στις οποίες παρουσιάστηκαν

οι στάσεις της ελληνικής κοινωνίας διαχρονικά στα θέματα αναπηρίας, καταγράφοντας και αναλύοντας τις αλλαγές, πάντα με γνώμονα το κατά πόσο η Πολιτεία ανταποκρίνεται στις νέες απαιτήσεις της κοινωνίας.

Το μήνυμα έφτασε σε κάθε γωνιά της χώρας, με την εκστρατεία ενημέρωσης που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της 3ης Δεκέμβρη, αλλά και τις εκδηλώσεις που πραγματοποιήσαν οι φορείς σε τοπικό επίπεδο, με έμφαση στα ζητήματα της προσβασιμότητας, της εκπαίδευσης, της πρόνοιας, της υγείας.

Το αναπηρικό κίνημα της χώρας διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό και καταλυτικό ρόλο στην προσπάθεια αφύπνισης της πολιτείας και της κοινωνίας, μεταλαμβάνοντας την αδιάφευκτη αλήθεια απ' άκρη σ' άκρη σε ολόκληρη τη χώρα ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν το αναφαίρετο δικαίωμα να ζουν όπως κάθε άλλος πολίτης αυτής της χώρας, σε μια χρονική στιγμή ιδιαίτερα σημαντική και κρίσιμη για την έκβαση των επίμονων και επίπονων αγώνων μας.

Η 3η Δεκέμβρη είναι η αφορμή για τη διαμόρφωση μιας πλατιάς πολιτικής και κοινωνικής συμμαχίας, η οποία θα εμφορείται από τη νέα προσέγγιση για την αναπηρία και θα δεσμεύεται για την πραγμάτωση των στόχων της ισότιμης συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία. Οι διεθνείς τάσεις δείχνουν το δρόμο. Καιρός να τον διαβούμε, με ορίζοντα ένα καλύτερο αύριο.

Θ.Α.

Πασχαλία Τραυλού

Το βιβλίο έχει τη δύναμη να αηλιάξει κοινωνικές καταστάσεις

Συνέντευξη: Άννα Θεωνά

Ποια είναι η γνώμη σας για το σύγχρονο βιβλίο; Εξακολουθεί να αφυπνίζει συνειδήσεις;

Το αν αφυπνίζει ή όχι συνειδήσεις ένα βιβλίο εξαρτάται αφενός από τις προθέσεις του δημιουργού και αφετέρου από τις προθέσεις του αναγνώστη, οι προθέσεις ωστόσο έχουν μια διαλεκτική και δυναμική σχέση μεταξύ τους ώστε να αλληλοεπηρεάζονται και να αλληλοκαθορίζονται. Όταν υπάρχει μια ανάγκη από την πλευρά των αναγνωστών για ένα πιο ανάλαφρο βιβλίο, χωρίς πολλούς προβληματισμούς, αναμφίβολα ο συγγραφέας απογοητεύεται στην προσπάθειά του να περάσει

πιο... βαριά πράγματα και ως εκ τούτου πολλές φορές εγκαταλείπει ή περιορίζει την προσπάθεια της αφύπνισης. Αλλά και αντιστρόφως, αν ο αναγνώστης τυχαίνει να διαβάζει ολοένα και περισσότερα βιβλία που δεν έχουν ως στόχο την αφύπνιση των συνειδήσεων, αλλά απλώς και μόνο την ψυχαγωγία του, αλλοτριώνεται και εθίζεται σε είδος βιβλίων χωρίς κοινωνικό προβληματισμό. Στη σύγχρονη πνευματική παραγωγή πάντως, πιστεύω ότι υπάρχουν βιβλία που αφυπνίζουν

συνειδήσεις αλλά σε κάπως πιο περιορισμένο βαθμό απ' ό,τι πριν από είκοσι χρόνια, δεδομένου ότι έχει κυριαρχήσει περισσότερο το βιβλίο ψυχαγωγικού χαρακτήρα και όχι κοινωνικού προβληματισμού.

«Φτερά από μετάξι». Αφηγείστε την ιστορία ενός κοριτσιού με αναπηρία. Πώς προέκυψε αυτή η επιλογή;

Ανήκω μάλλον στους συγγραφείς που έχουν μια υποσυνείδητη τάση να χρησιμοποιούν την πένα τους και για να αφυπνίζουν συνειδήσεις, κι ας ακούγεται κάπως παλιομοδίτικο αυτό. Η

επιλογή του θέματος προέκυψε από τη γνωριμία μου με μία παραπληγική κοπέλα Σουηδικής καταγωγής σε κάποιες διακοπές μου. Εντυπωσιάστηκα τόσο πολύ από το σθένος και την αισιοδοξία που αντιμετώπιζε την ιδιαιτερότητά της, ώστε μου προκάλεσε την ανάγκη να πλάσω μια ηρωίδα ιδιαίτερη, τη Σμαραγδένια, ενώ ταυτόχρονα θέλησα να υπογραμμίσω το γεγονός ότι πολλοί άνθρωποι που κυκλοφορούν ανάμεσά μας είναι πολύ περισσότερο συναισθηματικά ή ψυχικά ανάπηροι από όσους έχουν

μια σωματική αναπηρία.

Πείτε μας λίγα λόγια για την ηρωίδα και τη ζωή της;

Η Σμαραγδένια είναι γόνος μιας πολύ εύπορης οικογένειας, αλλά γεννημένη από δυο γονείς που ποτέ τους δεν αγαπήθηκαν. Ως εκ τούτου, δεν μπόρεσαν να θρέψουν και την ψυχή της με την απαιτούμενη αγάπη. Σε κάποιο αυτοκινητιστικό δυστύχημα χάνει μητέρα και πατέρα και μένει ανάπηρη. Από τότε προσπαθεί να ισορροπήσει χάρη στην παρουσία της Ευτέρπης, της θείας της, που αναπληρώνει τα συναισθηματικά της κενά και συνάμα δίνοντας αγώνα με όλα τα συναισθήματα και τα προβλήματα που ακολουθούν σαν σκιά έναν άνθρωπο σε αναπηρικό καρότσι. Την παρακολουθώ να μάχεται για να βελτιώσει με χειρουργεία την κινητική της κατάσταση, να αποδεχτεί το πρόβλημα, να το πολεμήσει, να διεκδικήσει στην επαγγελματική και συναισθηματική της ζωή ό,τι της αξίζει.

Πόσο εύκολη ήταν η παρουσίαση της ζωής ενός ατόμου με αναπηρία; Από την εμπειρία σας πώς κρίνετε τις συνθήκες ζωής των ατόμων με αναπηρία στη σύγχρονη Ελλάδα;

Δεν υπάρχει δείκτης ευκολίας παρά μόνο δείκτης δυσκολίας στην περιπέτεια της γραφής και της περιγραφής της ζωής ενός ατόμου με αναπηρία. Σε όλη τη διάρκεια της δημιουργίας αυτού του βιβλίου ένιωθα ότι σχοινοβατούσα. Άγγιζα πολύ επικίνδυνα μονοπάτια και με γνώμονα το σεβασμό που όφειλα να νιώθω και να αποδείξω στο γραπτό μου γι' αυτά τα ιδιαίτερα άτομα, φοβόμουν μην στραβοπατήσω και φανώ ανάξια απέναντι στο εγχείρημά μου. Ώρες - ώρες πάλι αισθανόμουν ότι χειριζόμουν ένα πολύ επικίνδυνο νυστέρι, με το οποίο έκανα μια εγκάρσια τομή στην ψυχολογία αυτών των ανθρώπων που με τίποτα μέσω του βιβλίου μου δεν ήθελα ούτε να τους πληγώσω ούτε να τους εξιδανικεύσω. Στόχος μου ήταν να παρουσιάσω τα πράγματα στις αληθινές τους διαστάσεις, όσο μπορεί να τις αναδείξει ένα μυθιστόρημα. Για το λόγο αυτό, πάτησα στη στέρεη γη της επιστήμης. Ενώ ότι διάβασα δύο διατριβές σχετικά με την ψυχολογία παραπληγικών ατόμων που μου πρόσφεραν μια κάποια ασφάλεια στην περιγραφή των ψυχολογικών μεταπτώσεων της ηρωίδας μου. Αλλά και πάλι είχα μεγάλη αγωνία να δω την αποδοχή ή την απόρριψη του βιβλίου μου από άτομα με αναπηρία.

Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος της ερώτησής σας, μακάρι να ήμουν πιο αισιόδοξη, αλλά δυστυχώς θεωρώ ότι ακόμη οι συνθήκες ζωής των ατόμων με αναπηρία στην Ελλάδα βρίσκονται σε ... πρωτόλεια κατάσταση. Κάποιες βελτιώσεις έγιναν στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 με κάποιες υποτυπώδεις υποδομές (ράμπες σε εισόδους κοινόχρηστων χώρων, ξενοδοχείων, θέσεις πάρκινγκ κ.λπ.) αλλά ακόμη έχουμε μακρύ ταξίδι ώσπου να θεωρήσουμε ότι η Ελλάδα αγκαλιάζει και

στηρίζει αυτά τα άτομα και τις οικογένειές τους. Και θα πω και κάτι άλλο: Όσο ακόμη θα υπάρχουν στους δρόμους άτομα με αναπηρία που επαιτούν, είτε ίδια βούληση είτε εκμεταλλεόμενα από το περιβάλλον τους, δεν έχουμε δικαίωμα να μιλάμε για εκσυγχρονισμό σε αυτόν τον τομέα.

Είναι η αναπηρία κοινωνική κατασκευή;

Φυσικά και είναι. Είναι η κατασκευή που εφνύρε η κοινωνία για να καλύψει την ανεπάρκειά της, να αντεπεξέλθει στις ανάγκες του διαφορετικού και στην αποδοχή του. Να φτάσει η ίδια σ' εκείνο το ανάστημα που επιβάλλεται ξεπερνώντας τις μικρότητές της για να μπορέσει να αποδείξει ότι το πνεύμα ισότητας δεν υπάρχει μόνο στα χαρτιά. Θεωρώ βεβαίως, ότι υπάρχει μεγάλη μερίδα πολιτών που αγωνίζεται προς αυτή την κατεύθυνση αλλά και η Πολιτεία πρέπει να ασχοληθεί σοβαρότερα με αυτό το θέμα. Η λέξη αναπηρία δεν δικαιολογεί την άνιση παροχή ευκαιριών στα άτομα με αναπηρία για επίτευξη των προσωπικών τους φιλοδοξιών και στόχων. Ούτε είναι λύση η παροχή μόνο κάποιων επιπλέον μορίων για το διορισμό τους σε μια θέση του δημοσίου.

Ως αναγνώστρια πώς κρίνετε τον τρόπο παρουσίασης των ατόμων με αναπηρία στα βιβλία που έχουν πέσει στα χέρια σας;

Ας μην μπερδεύουμε τον τρόπο που χτίζει ένας συγγραφέας τον ήρωά του με την κοινωνική οπτική. Πολλές φορές ο συγγραφέας λειτουργεί ως καθρέφτης της πραγματικότητας. Το να χρησιμοποιείται ένας ανάπηρος-ζητιάνος στη λογοτεχνία, αυτομάτως υπογραμμίζεται και το πρόβλημα. Ο ρατσισμός στη λογοτεχνία εμφανίζεται μόνο όταν υπάρχει στην κοινωνία μέσα στην οποία γεννιέται το εν λόγω

λογοτεχνικό δημιούργημα. Αυτό δεν σημαίνει βεβαίως ότι υιοθετώ κάποιες ακραίες περιπτώσεις συγγραφέων, οι οποίοι με πρόθεση να σοκάρουν έχουν χρησιμοποιήσει με πολύ οικτρό τρόπο ανθρώπους με σωματική ή ψυχική αναπηρία ξεπερνώντας το όριο του χυδαίου γιατί κάτι τέτοιο κρίνω ότι δεν εξυπηρετεί, όχι μόνο στο χειρισμό των ηρώων με αναπηρία αλλά και στο χειρισμό όλων ανεξαιρέτως των ηρώων.

Τα σύγχρονα ΜΜΕ αρέσκονται στην παρουσίαση των ατόμων με αναπηρία βάσει του διπόλου ήρωας - ζητιάνος. Τι πρέπει να αλλάξει ώστε να επιτευχθεί η ίση μεταχείρισή τους;

Προφανώς για να προβαίνετε σ' αυτή τη διαπίστωση, έχετε στηριχτεί σε κάποια γεγονότα τα οποία μου διαφεύγουν. Πάντως, γενικά θεωρώ ότι τα σύγχρονα ΜΜΕ προβάλλουν «ευπώλτα» θέματα, με συγκινησιακό χαρακτήρα και δυστυχώς πολλές φορές κάνουν άτομα με αναπηρία βορά για τον οίκτο του κοινού προβάλλοντας θέματα ρατσιστικής συμπεριφοράς πολιτών σε βάρος κάποιων ατόμων με ειδικές ανάγκες. Η λύση είναι μία. Η διακριτική προβολή τέτοιων θεμάτων μέσω των ΜΜΕ. Μην ξεχνάμε ότι πολλές φορές τα ΜΜΕ κάνουν βορά της τηλεθέσης, τους αδύναμους και τους διαφορετικούς (παιδιά, κακοποιημένες γυναίκες, την προσωπική ζωή ανθρώπων σαν να μην έχει θεσπιστεί ποτέ η νομοθεσία περί απορρήτου των προσωπικών δεδομένων).

Πόσο ευαισθητοποιημένους θεωρείτε τους Έλληνες για τα ζητήματα της αναπηρίας;

Έχουμε μακρύ δρόμο ακόμη μπροστά μας και τη σημαία σ' αυτόν τον αγώνα πρέπει να την κρατήσει γερά

η Πολιτεία με ειδικά προγράμματα ενημέρωσης που πρέπει να γίνονται στα σχολεία και στις δημόσιες υπηρεσίες, και δυστυχώς δεν γίνονται. Πρέπει να διαμορφωθεί μια αγωγή του πολίτη και δη του νέου πολίτη, του μαθητή ώστε να μάθει να σέβεται και να συμπεριφέρεται όπως αρμόζει στα άτομα με αναπηρία που δεν διαφέρουν σε δικαιώματα και υποχρεώσεις από οποιονδήποτε άλλο πολίτη. Επίσης, πρέπει να υπάρξει ευαισθητοποίηση και στο θέμα της παροχής των απαιτούμενων υλικοτεχνικών υποδομών στους δημόσιους χώρους, τις συγκοινωνίες, τις θέσεις στάθμευσης κ.λπ. που απευθύνονται σε αυτούς τους ανθρώπους και τους εξασφαλίζουν μια όσο το δυνατόν πιο αξιοπρεπή κίνηση και διαβίωση, όπως και η αύξηση των σχετικών επιδομάτων στους ίδιους και τους ανθρώπους που τους φροντίζουν ώστε να μην είναι εικονική η πρόνοια της Πολιτείας να συμβάλλει στην αντιμετώπιση των ιδιαίτερων αναγκών τους.

Σύμφωνα με έρευνες το 84% των ατόμων με αναπηρία παραμένει εκτός αγοράς εργασίας. Ο δικός σας επαγγελματικός χώρος αφήνει περιθώρια σε άτομα με αναπηρία να επιτύχουν;

Εργάζομαι σε δημόσια υπηρεσία και χάρη σε κάποιες διατάξεις τα άτομα με αναπηρία μοριοδοτούνται. Όσον αφορά το συγγραφικό χώρο δε, νομίζω ότι δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα και κανένας φραγμός για όποιον θελήσει να ασχοληθεί. Βέβαια, το θέμα της επαγγελματικής αποκατάστασης και των ίσων ευκαιριών στον ιδιωτικό τομέα είναι τεράστιο αν αναλογιστεί κανείς τις διακρίσεις που γίνονται στην επιλογή πρόσληψης ενός άντρα ή μιας γυναίκας, τις απολύσεις γυναικών που κυφορούν κ.λπ., παράλληλα με το γενικότερο φαινόμενο της ανεργίας και ένα

πνεύμα συμφεροντολογίας και ρατσισμού στη χώρα μας ακόμη και για άτομα με αυξημένα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα. Σίγουρα, τα προβλήματα είναι τεράστια, πόσο μάλλον αν τα άτομα με αναπηρία δεν έχουν αρκετές ευκαιρίες ή ψυχοσωματικές δυνατότητες για αύξηση των προσόντων που απαιτούνται στην αρένα της αγοράς εργασίας σήμερα.

Πόσο μπορεί τελικά το βιβλίο να αλλάξει τα προβαλλόμενα στερεότυπα γύρω από την αναπηρία;

Θα σας αναφέρω μια παρατήρηση που μου έκανε ένας αναγνώστης όταν διάβασε τα «Φτερά από μετάξι». Μου είπε ότι τον ξένισε το γεγονός ότι η ηρωίδα μου εμφανίζεται να προέρχεται από μια εύρωστη οικογένεια και ότι θα του ήταν πιο προσιτή αν προερχόταν από μια μικροαστική έστω τάξη, αν όχι από φτωχή. Εγώ αντιθέτως, ήθελα να υπογραμμίσω ότι ακόμη και πολύ καλή οικονομική κατάσταση να έχει ένα άτομο με αναπηρία, τα συναισθηματικά, κοινωνικά, επαγγελματικά και προσωπικά προβλήματα που αντιμετωπίζει είναι κατά βάση ίδια. Τι θέλω να πω με αυτό. Το πόσο θα επηρεάσει τα στερεότυπα ένα βιβλίο, εξαρτάται από την αναγνωσιμότητά του, από το κοινό στο οποίο απευθύνεται από τη δεκτικότητα των αναγνωστών του.

Το βιβλίο έχει τη δύναμη να αλλάξει κοινωνικές καταστάσεις. Μην ξεχνάμε ότι οι επαναστάσεις ξεκινούν από κείμενα ή βιβλία και κάποιους φωτισμένους ανθρώπους που μπαίνουν μπροστάρηνδες με το όραμα να αλλάξουν τον κόσμο. Ναι. Είμαι σίγουρη ότι μπορεί και στο θέμα των στερεοτύπων γύρω από την αναπηρία, να συμβάλλει είτε με τα πρότυπα που μπορεί να προτείνει είτε λειτουργώντας ως καθρέφτης για να αντικρούσει ο σύγχρονος πολίτης την ανισότητα με την οποία αντιμετωπίζονται

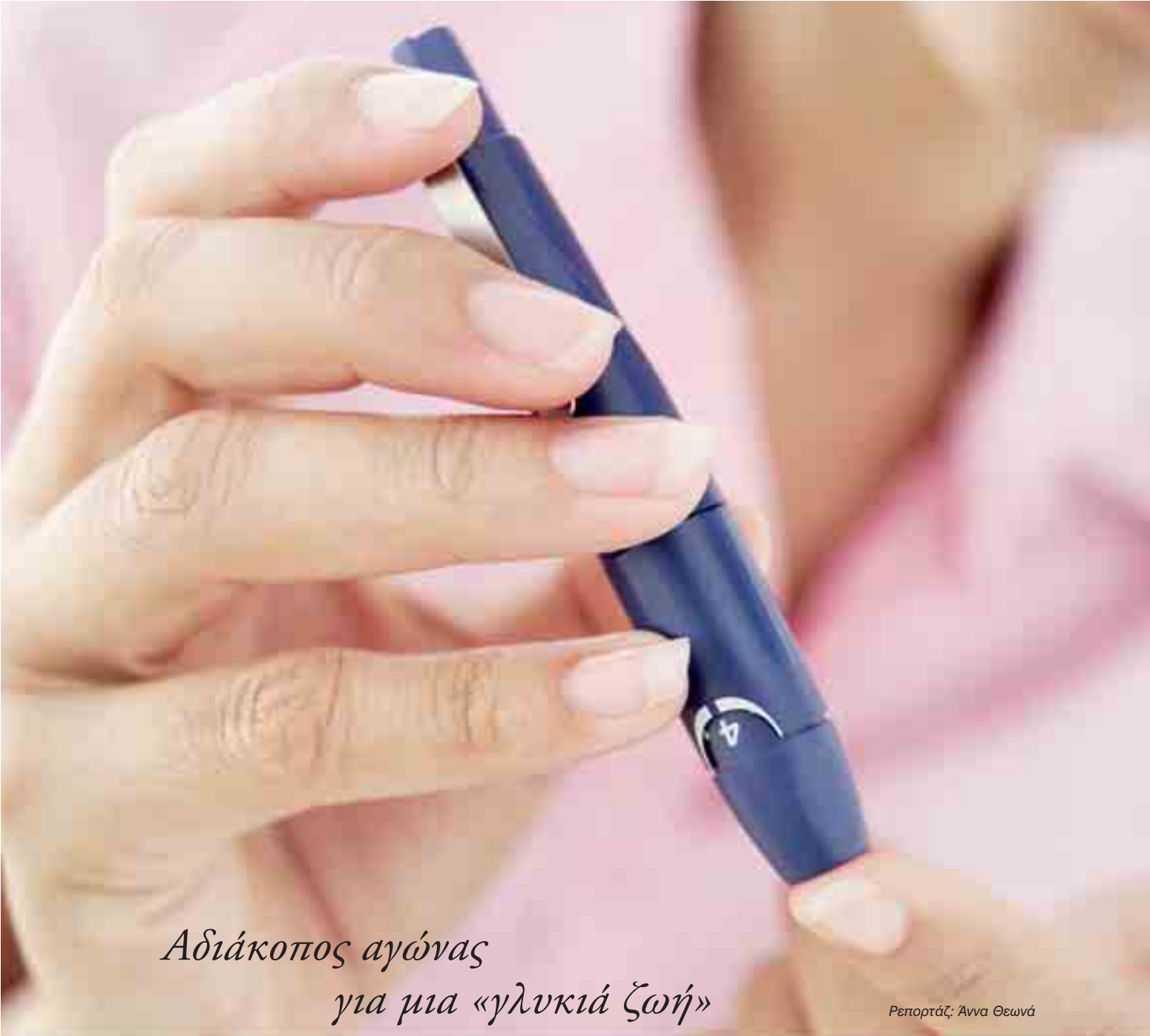
αυτοί οι άνθρωποι καθώς και την ικανότητα που έχουν να επιβιώνουν σε αντίξοες συνθήκες. Το βιβλίο μπορεί να "φυτέψει" την αρχή ότι δεν υπάρχουν παιδιά ενός κατώτερου θεού. Οι αναγνώστες σήμερα είμαστε δεκτικοί όμως; Έχουμε τα ανάλογα αντανακλαστικά ώστε όταν δεχτούμε το ερέθισμα να ανταποκριθούμε; Διατηρώ μια συγκρατημένη αισιοδοξία.

Βιογραφικό

Για μένα

Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου είχα μια ιδιαίτερα στενή σχέση με το γραπτό λόγο. Αυτή η ανάγκη ήταν η αιτία που με οδήγησε και στη Φιλοσοφική Σχολή, όπου πίστευα ότι θα έπαιρνα αρκετά εφόδια για να εισχωρήσω στον κόσμο της δημιουργικής γραφής. Κι έμαθα πράγματι αρκετά στη θεωρία. Η πράξη όμως απέχει παρασάγγας. Όσο γράφω και όσο διαβάζω, τόσο νιώθω ότι βρίσκομαι ακόμη στην... προϊστορία της δικής μου έκφρασης. Νιώθω τυχερή που μου δόθηκε η ευκαιρία σχετικά νωρίς να αρχίσω τις ζυμώσεις της γραφής μου. Κάθε βιβλίο προσπαθώ να είναι ένα βήμα ακόμη προσωπικής εξέλιξης. Ξέρω ότι έχω πολύ δρόμο να διανύσω ώσπου να φτάσω εκεί που ονειρεύομαι. Αλλά χαίρομαι που έχω μπροστά μου χρόνο, καθώς εχόντων των πραγμάτων. Γι' αυτό διαβάζω, ζωγραφίζω, ταξιδεύω και παρατηρώ πολύ. Ακούω ιστορίες φίλων, παρακολουθώ την επικαιρότητα, κοιτάζω τους ανθρώπους στα μάτια προσπαθώντας να μαντέψω τα συναισθήματα που μου προκαλεί το βλέμμα τους. Και όσο περνάει ο χρόνος νιώθω ότι αυτό που πράγματι μου χαρίζει ένα αίσθημα πληρότητας, είναι όταν μετά την έκδοση κάθε βιβλίου μου, κερδίζω την ανάμνηση από την πολύτιμη περιπέτεια της γραφής.

<http://pasxaliatravlou.psichogios.gr/>

*Αδιάκοπος αγώνας
για μια «γλυκιά ζωή»*

Ρεπορτάζ: Άννα Θεωνά

Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Συλλόγων Ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη

«Στα βραδινά μου όνειρα τρυπώνει η ανησυχία του επόμενου πρωινού. Ξυπνάω και το χαμόγελο των ονείρων μου παραμένει, όταν η τιμή του σακκάρου βρίσκεται στα φυσιολογικά όρια. Σε αντίθετη περίπτωση, προσπαθώ να αντιμετωπίσω την υπογλυκαιμία ή την υπεργλυκαιμία και να καταπολεμήσω το φόβο μου για το πώς θα κυλήσει η επόμενη μέρα. Η άρνηση και ο φόβος παραμένουν στο πίσω μέρος του μυαλού μου, για να ανταποκριθώ στις υποχρεώσεις μου. Μα πάνω από όλα, σύμμαχός μου η γνώση μου για μια πάθηση που τελικά γίνεσαι ο ίδιος θεράπων του εαυτού σου. Στο επίκεντρο των σιωπηλών σκέψεών μου η σταθερή ρύθμιση του διαβήτη μου. Σιωπηλές σκέψεις που συνήθως δεν τις μοιράζομαι με κανέναν. Ίσως είναι η πιο σιωπηλή πάθηση. Γιατί συνήθως, όταν αρχίσεις να μοιράζεσαι τις καταστάσεις και τις σκέψεις σου με ειδήμονες και μη, όλοι έχουν να σου δώσουν έτοιμες λύσεις...».

E. M.

Σακχαρώδης Διαβήτης. Ένα χρόνιο νόσημα, για το οποίο ακούμε καθημερινά πολλά αλλά γνωρίζουμε ελάχιστα, συχνά παρερμηνεύοντας τις συμβουλές και την κραυγή αγωνίας των γιατρών, που κρούουν των κώδωνα του κινδύνου για μια πάθηση που τείνει να γίνει η μάστιγα του αιώνα.

Με τα ποσοστά παχυσαρκίας, ιδιαίτερα σε νεαρές ηλικίες, να αυξάνονται με γεωμετρική πρόοδο και στη χώρα μας, ο Σακχαρώδης Διαβήτης έχει αρχίσει να γίνεται μια συχνή πάθηση που πλήττει ακόμα και μικρά παιδιά, τα οποία λόγω της έλλειψης ενημέρωσης των γονέων, αλλά και τις σημαντικές ελλείψεις κατάλληλων υποδομών και μέτρων από πλευράς της Πολιτείας, καλούνται να συνηθίσουν σε ένα νέο τρόπο ζωής, με αρνητική ψυχολογία, με το αίσθημα της διαφορετικότητας και της αδικίας να τα οδηγεί στην περιθωριοποίηση ακόμα και μέσα στο σχολείο.

Τα κενά αυτά έρχεται να καλύψει η Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Συλλόγων Ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη (Π.Ο.Σ.Σ.Α.Σ.ΔΙΑ.), ο δευτεροβάθμιος κοινωνικός και συνδικαλιστικός φορέας, που συγκεντρώνει στους κόλπους του 25 σωματεία – συλλόγους ατόμων με σακχαρώδη διαβήτη από τον ακριτικό Έβρο έως την Κρήτη, με περίπου 30.000 εγγεγραμμένα μέλη – άτομα με σακχαρώδη διαβήτη, ή γονείς παιδιών που τα εκπροσωπούν.

Από το 1997 η Π.Ο.Σ.Σ.Α.Σ.ΔΙΑ. αγωνίζεται σθεναρά για την ποιοτική αναβάθμιση της καθημερινής ζωής των ατόμων με σακχαρώδη διαβήτη, με βασική αρχή την κοινή παραδοχή ότι η γνώση και η σωστή εκπαίδευση του ατόμου με σακχαρώδη διαβήτη, από κατάλληλα εξειδικευμένο προσωπικό, συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο στην προσπάθειά του να ζήσει μια «κανονική» ζωή.

Από αυτή την «αρχή» ξεκινούν όλοι οι αγώνες και οι διεκδικήσεις της Π.Ο.Σ.Σ.Α.Σ.ΔΙΑ, με το άτομο πάντα

στο επίκεντρο μιας προσπάθειας για καλύτερη ενημέρωση, πρόληψη και σωστή ιατρική αντιμετώπιση μιας πάθησης, που δεν αφορά πια μόνο μεγαλύτερης ηλικίας ανθρώπους, αλλά τον καθέναν μας.

Για την Ομοσπονδία και τους στόχους της, αλλά και τις άγνωστες πτυχές του σακχαρώδη διαβήτη, μίλησε στα «Θέματα Αναπηρίας» η Πρόεδρος της, **κα Αθανασία Καρούνου**.

Σακχαρώδης Διαβήτης. Πόσα γνωρίζουν οι Έλληνες γι' αυτόν; Υπάρχει ενημέρωση;

Ο Σακχαρώδης Διαβήτης αποτελεί τη μάστιγα του αιώνα. Υπάρχει μια συνεχής επιστημονική εξέλιξη γύρω από αυτόν, η οποία όμως πραγματοποιείται με αργούς ρυθμούς. Ενημέρωση και εκπαίδευση γίνεται μέσω των σωματείων και των συλλόγων ανά την Ελλάδα που απαρτίζουν την Π.Ο.Σ.Σ.Α.Σ.ΔΙΑ., αυτό όμως δεν αρκεί. Πρέπει η κοινωνία να ευαισθητοποιηθεί, να σταματήσει να περιθωριοποιεί το Σακχαρώδη Διαβήτη και να αντιληφθεί πως πρόκειται για μια πάθηση που, σύμφωνα με στατιστικές, το 2020 θα έχει προσβάλει 300.000.000 ανθρώπους.

Πόσοι είναι οι επίσημα καταγεγραμμένοι Έλληνες με Σακχαρώδη Διαβήτη;

Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχουν στοιχεία από κανέναν επίσημο φορέα για τον αριθμό των ατόμων με Διαβήτη στη χώρα μας. Σύμφωνα με διεθνή στοιχεία από χώρες που κινούνται στις ίδιες περίπου διατροφικές συνθήκες με την Ελλάδα, το ποσοστό των ατόμων με διαβήτη ανέρχεται σε 7-10%, χωρίς να υπολογίσουμε ότι στην Ελλάδα το ποσοστό της παχυσαρκίας είναι αρκετά μεγάλο. Επίσης, πάντα σύμφωνα με διεθνείς μελέτες, για κάθε ένα διαγνωσμένο άτομο υπάρχει άλλο ένα, που δεν έχει ακόμα διαγνωσθεί.

Ποια τα σημαντικότερα προβλήματα

που αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους ζωή;

Ο διαβήτης αποτελεί μια πάθηση που δε θεραπεύεται. Απλώς αντιμετωπίζεται με καθημερινές ιατρικές πράξεις (ενέσεις ινσουλίνης – αντλίες έγχυσης ινσουλίνης – δισκία – μετρήσεις αίματος πολλές φορές την ημέρα) για όλη τη ζωή του πάσχοντα. Ενημέρωση, γνώση και σωστή εκπαίδευση είναι απαραίτητα συστατικά των πολιτικών αντιμετώπισης της πάθησης. Καλύτερες συνθήκες περιθαλψης σημαίνει πρόληψη της νόσου.

Υπάρχει στήριξη από την Πολιτεία, αλλά και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο; Πως έχει η συνεργασία σας με την πολιτική ηγεσία;

Η Π.Ο.Σ.Σ.Α.Σ.ΔΙΑ. έχει καταφέρει να κερδίσει τη στήριξη της Πολιτείας και του κοινωνικού συνόλου με το έργο της, αναδεικνύοντας την έκταση που μπορεί να λάβει ο Διαβήτης και οι επιπλοκές που προκαλούνται από αυτόν. Η συνεργασία, βέβαια, της Π.Ο.Σ.Σ.Α.Σ.ΔΙΑ. με την πολιτική ηγεσία δεν έχει φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα, αφού σε ορισμένες περιπτώσεις αναγκάζεται να διεκδικεί ακόμη και τα αυτονόητα.

Τα υπάρχοντα διαβητολογικά κέντρα επαρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες; Που εντοπίζονται οι σημαντικότερες ελλείψεις;

Όχι, τα διαβητολογικά κέντρα δεν επαρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες, ιδιαίτερα της περιφέρειας, με αποτέλεσμα τα άτομα με Σακχαρώδη Διαβήτη να μετακινούνται στα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα – Θεσ/κη) για να αντιμετωπίσουν την πάθησή τους. Τα οργανωμένα ιατρεία – κέντρα αποτελούν πρώτη προτεραιότητα της Ομοσπονδίας, δεδομένου ότι συμβάλλουν αποτελεσματικά και καθοριστικά στην πρόληψη του Σακχαρώδη Διαβήτη και των επιπλοκών του. Χρειάζονται ιατρεία – κέντρα με όλες τις απαραίτητες ειδι-

κόπτες (εξειδικευμένους στο διαβήτη παθολόγους ή ενδοκρινολόγους, ψυχολόγους, διαιτολόγους – διατροφολόγους, επισκέπτες υγείας και νοσηλευτές – τριες), σε όλες τις Περιφέρειες και συγκεκριμένα σε όλα τα Γενικά Νοσοκομεία της χώρας.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα εννέα στα δέκα παιδιά με Σακχαρώδη Διαβήτη δεν έχουν υποστήριξη στο σχολείο, δηλώνοντας παράλληλα αδυναμία να βασιστούν στο δάσκαλο σε περίπτωση ανάγκης. Πόσο εύκολο είναι για ένα παιδί με διαβήτη να παρακολουθήσει τα μαθήματα στο σχολείο; Τι δυσκολίες αντιμετωπίζει καθημερινά και τι πρέπει να αλλάξει;

Ένα παιδί με Σακχαρώδη Διαβήτη αντιμετωπίζει πλήθος προβλημάτων στο σχολείο. Η αντίληψη και η απόδοση του στα μαθήματα του την ώρα που βρίσκεται μέσα στην αίθουσα του σχολείου, εξαρτάται από τη διακύμανση των τιμών του σακχάρου στο αίμα.

Οι συνομήλικοι, συχνά αντιδρούν άσχημα στη θέα ενός μετρητή σακχάρου και της διαδικασίας στην οποία υποβάλλεται το παιδί πολλές φορές κατά τη διάρκεια της ημέρας, τα σχόλια είναι ακόμη χειρότερα όταν έρχεται η ώρα χορήγησης της ινσουλίνης, είτε με στυλό είτε με αντλία συνεχούς έγχυσης. Η ψυχολογική φόρτιση από τα σχόλια και η αποφυγή χρήσης του μετρητή σακχάρου ή του στυλό ινσουλίνης την

ώρα που πρέπει, οδηγεί σε ανεπανόρθωτες βλάβες της υγείας του παιδιού.

Πρέπει να ενημερώνονται πλέον τα παιδιά στο σχολείο από μικρή ηλικία για το τι πραγματικά είναι ο Σακχαρώδης Διαβήτης και πόσο επίπονη είναι η διαδικασία, στην οποία υποβάλλονται οι συμμαθητές τους για όλη τους τη ζωή. Πρέπει στα σχολεία να υπάρχει, ιδιαίτερα όταν φιλοξενούν παιδιά με προβλήματα υγείας, ειδικό καταρτισμένο προσωπικό που θα μπορεί να βοηθήσει το διαβητικό παιδί σε μια βαριά υπογλυκαιμία ή υπεργλυκαιμία.

Μεγάλη είναι και η ευθύνη των δασκάλων, καταρχήν γιατί δεν είναι της αρμοδιότητας τους και δεύτερον γιατί υπάρχουν και άλλα παιδιά που χρήζουν την προσοχή του δασκάλου. Πρέπει να υπάρχει ενημέρωση των δασκάλων / καθηγητών όχι μόνο από τους γονείς των παιδιών αλλά και από γιατρούς ώστε να χειρίζονται σωστότερα καταστάσεις που χρήζουν άμεση βοήθεια.

Η ανεπαρκής εκπαίδευση είναι στενά συνυφασμένη με τη δυσκολία ένταξης στην αγορά εργασίας. Πως αντιμετωπίζονται τα άτομα με Σακχαρώδη Διαβήτη στο χώρο εργασίας; Είναι εύκολη η πρόσβαση ή η χρόνια πάθησή τους συνιστά ανυπέρβλητο εμπόδιο;

Ο Σακχαρώδης Διαβήτης δεν αποτελεί ανυπέρβλητο εμπόδιο στην αγορά εργασίας, με την προϋπόθεση ότι το άτομο με διαβήτη έχει

καταφέρει να ελέγχει και να ρυθμίζει το διαβήτη του, σύμφωνα με τις ανάγκες του επαγγέλματος του. Αυτό δεν σημαίνει όμως πως ένας διαβητικός παύει να είναι διαβητικός. Η εκπαίδευση του διαβητικού σε σχέση με την πάθησή του δεν σταματάει ποτέ και όταν η εκπαίδευση αυτή είναι ανεπαρκής οδηγεί σε περαιτέρω προβλήματα στην υγεία του και κατ' επέκταση μπορεί να αποτελέσει ανυπέρβλητο εμπόδιο στην εύρεση εργασίας.

Διαβητικό πόδι – μια από τις επιπλοκές του σακχαρώδη διαβήτη, που επί πολλά χρόνια βρίσκεται στην κορυφή της ατζέντας του διαλόγου του αναπηρικού κινήματος με την Πολιτεία; Πως έχει η κατάσταση; Έχει υπάρξει πρόοδος;

Δυστυχώς, η πρόοδος που υπάρχει είναι σχεδόν μηδενική. Υπάρχουν 4 - 5 ιατρεία για το διαβητικό πόδι σε όλη τη χώρα, αλλά και αυτά υπολείπουν διότι δεν υπάρχουν οι αναγκαίες ειδικότητες, λειτουργούν βάση της εθελοντικής προσπάθειας κάποιων ιατρών και δε λειτουργούν με βάση τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Έχει δικαιοδοσία ο κάθε χειρουργός, χωρίς την παρουσία διαβητολόγου, να ακρωτηριάζει πόδια. Ένα πρόβλημα πολύ σοβαρό και πρέπει επιτέλους η Πολιτεία να δείξει τη δέουσα προσοχή.

Σημαντικό ρόλο στη ρύθμιση ενός ατόμου με σακχαρώδη διαβήτη παίζει και η ψυχολογία. Υπάρχουν επαρκείς δομές στήριξης της οικογένειας αλλά και των ίδιων των διαβητικών;

Η ψυχολογία ενός ατόμου με διαβήτη είναι ένα από τα σημαντικότερα σημεία που χρειάζονται προσοχή. Η ψυχολογία επηρεάζει άμεσα τις τιμές του σακχάρου στο αίμα, συνεπώς και τη ρύθμιση του διαβητικού. Όσο καλύτερα ρυθμισμένος είναι ο διαβητής τόσο λιγότερες οι επιπλοκές που παρουσιάζονται, με αποτέλεσμα καλύτερη ποιότητα ζωής. Δυστυχώς όμως, οι δομές στήριξης των ίδιων των διαβητικών αλλά και των οικογενειών τους σε ορισμένες πόλεις της Ελλάδος είναι ελάχιστες, σε άλλες πάλι ανύπαρκτες. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι η επιδείνωση της υγείας του διαβητικού.

Ποιες είναι οι προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει στο μέλλον η Π.Ο.Σ.Σ.Α.Σ.ΔΙΑ.;

Η απομυθοποίηση του διαβήτη. Πρέπει να καταπολεμήσουμε την άγνοια, τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα που ωθούν στην περιθωριοποίηση, στο στιγματισμό και τον κοινωνικό αποκλεισμό των ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη. Η Ομοσπονδία δημιουργήθηκε για να διεκδικήσει καλύτερες συνθήκες περιθαλψής και αντιμετώπισης της χρόνιας νόσου. Είμαστε πρώτα πολίτες και μετά άνθρωποι με σακχαρώδη διαβήτη!

Ο Σακχαρώδης Διαβήτης Τύπου 1 ή ινσουλινοεξαρτώμενος είναι ένα χρόνιο νόσημα που εμφανίζεται στην παιδική ή νεανική ηλικία. Η καταστροφή των κυττάρων Β του παγκρέατος έχει ως συνέπεια την

ολοκληρωτική έλλειψη ινσουλίνης. Χωρίς την ινσουλίνη, το σώμα δεν μπορεί να μετατρέψει τις τροφές σε ενέργεια. Αυτό σημαίνει ότι είναι αναγκαία η λήψη ινσουλίνης εξωγενώς, δηλαδή με ενέσεις.

Η ρύθμιση των επιπέδων γλυκόζης στο αίμα των πασχόντων βασίζεται στην εκπαίδευσή τους όσον αφορά τον καθημερινό αυτοέλεγχό τους. Είναι ευρέως γνωστό και κοινά παραδεκτό ότι μόνο με τη σωστή ρύθμιση επιπέδων γλυκόζης είναι δυνατό να αποφευχθεί η εμφάνιση επιπλοκών και η επιδείνωση αυτών, όπως είναι η διαβητική αμφιβλοστροειδοπάθεια, η διαβητική νεφροπάθεια, οι ακρωτηριασμοί, τα καρδιαγγειακά νοσήματα, κ.λπ.

Οι ΣΤΟΧΟΙ της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Σωματείων Συλλόγων Ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη είναι πλήρως εναρμονισμένοι και κατευθύνονται από τη διακήρυξη του Αγίου Βικεντίου (Οκτώβριος 1989) και την επέκτασή της στην Κωνσταντινούπολη (Οκτώβριος 1999):

- Αύξηση και ορθολογική κατανομή των πόρων που διατίθενται για το Σακχαρώδη Διαβήτη.
- Προώθηση της έρευνας στην Ελλάδα, ενθάρρυνση και προώθηση των διεθνών συνεργασιών, μεταφορά εφαρμοσμένης τεχνολογίας από τις διεθνείς οργανώσεις με σκοπό την ολοκληρωτική θεραπεία του διαβήτη.
- Συστηματική διενέργεια και αξιοποίηση επιδημιολογικών ερευνών για να γίνει εφικτή η έγκαιρη διάγνωση και η πρόληψη.
- Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και επαγρύπνηση της κοινής γνώμης

για την πρόληψη.

- Δραστική μείωση των επιπλοκών με συγκεκριμένα μέτρα που μπορούν να ληφθούν για το λόγο αυτό.
- Ελαχιστοποίηση ακρωτηριασμών, όπως συνέβη και στην υπόλοιπη Ευρώπη.
- Ισότιμη κοινωνική ένταξη των ατόμων με διαβήτη, καταπολέμηση των διακρίσεων, των προκαταλήψεων και του στίγματος που συνοδεύει την πάθηση. Στόχος μας είναι ίσες ευκαιρίες για όλους.
- Ειδική φροντίδα, μέριμνα και στήριξη για τα παιδιά και τους νέους με διαβήτη.
- Ποιοτική εκπαίδευση και ψυχολογική υποστήριξη στους γονείς.
- Συνεργασία με τους γιατρούς, την Ελληνική Διαβητολογική Εταιρεία (Ε.Δ.Ε.), τη Διαβητολογική Εταιρεία Βορείου Ελλάδας (Δ.Ε.Β.Ε.), την Ελληνική Ενδοκρινολογική Εταιρεία (Ε.Ε.Ε.), την Ελληνική Εταιρεία Παθήσεων και Μελέτης Διαβητικού Ποδιού, την Ελληνική Ιατρική Εταιρεία Παχυσαρκίας (Ε.Ι.Ε.Π.), τις φαρμακευτικές εταιρίες και τους αρμόδιους κρατικούς φορείς για την από κοινού αντιμετώπιση της πάθησης. ✓

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Π.Ο.Σ.Σ.Α.Σ.ΔΙΑ. και το Σακχαρώδη Διαβήτη μπορείτε να επικοινωνείτε στο τηλ. / φαξ 210 5201474 και ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Ελ. Βενιζέλου 236, Τ.Κ. 16341, Ηλιούπολη ΑΘΗΝΑ

Μήνυμα ισότητας και υπερηφάνειας

Παραολυμπιακοί Αγώνες 2008

Ρεπορτάζ: Άννα Θεωνά

Η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων είναι για κάθε χώρα που την αναλαμβάνει ένα στοίχημα με το χρόνο. Χρειάζεται πολλή δουλειά και επιμονή, προκειμένου η μεγάλη γιορτή του αθλητισμού, που έρχεται να ενώσει όλους του λαούς του κόσμου κάτω από το πνεύμα του Ολυμπισμού και της ευγενούς άμιλλας, να στεφθεί με απόλυτη επιτυχία.

Ακόμα μεγαλύτερο στοίχημα όμως είναι η διοργάνωση των Παραολυμπιακών Αγώνων, ενός θεσμού που ξεκίνησε το 1960 στη Ρώμη, κι αυτό γιατί στόχος δεν είναι μόνο η κατάκτηση μεταλλείων, αλλά και η εξοικείωση του φιλαθλου κοινού με την πραγματική διάσταση της αναπηρίας, εξαλείφοντας κάθε συναίσθημα θου-

μασμού και οίκτου, υποκινούμενου από την ίδια την αναπηρία, στα πρόσωπα των αθλητών.

Από τη Ρώμη στο Πεκίνο

Ξεφυλλίζοντας την ιστορία του Παραολυμπιακού κινήματος, διαπιστώνει κανείς ότι οι ρίζες του μας ταξιδεύουν πίσω στο 1948 στο Στόουκ Μάντεβιλ στην Αγγλία. Την ημέρα της τελετής έναρξης για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1948 στο Λονδίνο, ξεκίνησαν και θεσμοθετήθηκαν οι αγώνες του Στόουκ Μάντεβιλ και πραγματοποιήθηκε η πρώτη αθλητική διοργάνωση για αθλητές με αμαξίδιο.

Τέσσερα χρόνια αργότερα, αθλητές από την Ολλανδία συμμετείχαν σε αυτούς τους αγώνες και κάπως έτσι γεννήθηκε το διεθνές Παραολυμπιακό κίνημα.

Το όνειρο πήρε σάρκα και οστά 8 χρόνια αργότερα στη Ρώμη, με την πρώτη Παραολυμπιάδα, που χαρακτηρίστηκε από τη συμμετοχή περίπου 400 αθλητών από 23 χώρες σε 8 αθλήματα. Από τότε, οι Παραολυμπιακοί Αγώνες διεξάγονται κάθε 4 χρόνια, πάντα την ίδια χρονιά με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, ενώ η συμμετοχή των αθλητών συνεχώς αυξάνεται, όπως και οι κατηγορίες των αθλημάτων.

Οι Παραολυμπιακοί Αγώνες της Σεούλ το 1988 ξεχώρισαν από το γεγονός ότι οι Ολυμπιακοί και Παραολυμπιακοί Αγώνες φιλοξενήθηκαν στην ίδια χώρα, στην ίδια πόλη και χρησιμοποιήθηκαν οι ίδιες εγκαταστάσεις με τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Έκτοτε, οι Παραολυμπιακοί Αγώνες γίνονται πάντα στην ίδια πόλη με τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Η Ελλάδα δε θα μπορούσε να μείνει αμέτοχη απέναντι σε αυτή τη σημαντική εξέλιξη. Έτσι στις αρχές της δεκαετίας του '80, ιδρύονται τα πρώτα αθλητικά σωματεία, καθώς και τμήματα στα συνδικαλιστικά σωματεία των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους, που έμελλε να διαδραματίσουν εξέχοντα ρόλο στη δημιουργία μιας συγκροτημένης και ισχυρής Παραολυμπιακής Ομάδας.

Τη μεγάλη αλλαγή έφερε αναμφίβολα ο Αθλητικός Νόμος 2725/1999, η πρώτη ουσιαστικά απόπειρα της ελληνικής Πολιτείας για τη δημιουργία οργανωτικής δομής, σύμφωνα με τον οποίο προβλεπόταν η δημιουργία πέντε (5) Αθλητικών Ομοσπονδιών Ατόμων με Αναπηρία (σύμφωνα με τις πέντε κατηγορίες αναπηρίας που καλύπτει η Διεθνής Παραολυμπιακή Επιτροπή), γεγονός που αργότερα οδήγησε στη σύσταση Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής.

Μετά από πολλές ζυμώσεις και συμμετοχές σε διοργανώσεις, φτάνουμε στην Παραολυμπιάδα του Σίδνεϋ το 2000, όπου η Ελλάδα συμμετείχε με 32 αθλητές και κατέκτησε 11 μετάλλια, μια διοργάνωση – ορόσημο στην ιστορία του αθλητικού κινήματος των ατόμων με αναπηρία.

Η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας το 2004 αναμ-

φίβολα αποτέλεσε μια χρονική στιγμή – σταθμό για το ελληνικό αθλητικό κίνημα των ατόμων με αναπηρία. Και αυτό γιατί έδωσαν το έναυσμα να γνωρίσουν από κοντά τον αγώνα των αθλητών με αναπηρία όλοι οι Έλληνες σε κάθε γωνιά της χώρας, αλλάζοντας τη στάση και την αντίληψή τους για την αναπηρία, όπως άλλωστε παραδέχεται και ο Παραολυμπιονίκης του Στίβου (Χάλκινο μετάλλιο στο Πεκίνο), **Αθανάσιος Μπαράκας**, μιλώντας στα «Θέματα Αναπηρίας»:

«Η Παραολυμπιάδα του Πεκίνου ήταν η τρίτη μου Παραολυμπιάδα και θεωρώ ότι ήταν από τις καλύτερες των τριών σε συνολικό βαθμό.

Καταρχήν η προσέλευση του κόσμου ήταν συγκλονιστική. 90.000 κόσμος κάθε μέρα στα γήπεδα, η θερμότητα που μας αντιμετώπισε ο λαός της Κίνας και το επίπεδο των Αγώνων ήταν πολύ υψηλό. Δεν είναι τυχαίο ότι έγιναν 280 παγκόσμια ρεκόρ. Όσο για τους Αγώνες της Αθήνας, η καλύτερη κληρονομιά που άφησαν είναι η καλύτερη αντίληψη και η νοοτροπία που θα έχουν πλέον οι συμπολίτες μας για τα άτομα με αναπηρία. Αυτό φαίνεται χρόνο με το χρόνο. Και βέβαια, το πάζλ έρχεται να συμπληρώσει η δωρη καθημερινή μετάδοση των Παραολυμπιακών του Πεκίνου από τη NET, κάτι ιδιαίτερα σημαντικό για την προβολή του αναπηρικού κινήματος, με την αποβολή της αντίληψης της κοινής γνώ-

μης περί ανικανότητας, που αντικαθίσταται από την ικανότητα».

Την ίδια εικόνα για τη σημασία των Αγώνων της Αθήνας μας μεταφέρει και η Παραολυμπιονίκης και μεταλλούχος του Πεκίνου (1 ασημένιο) **Ανθή Καραγιάννη**: «Οι Αγώνες βοήθησαν τον κόσμο να

μη μας συμπεριφέρεται όπως μας συμπεριφερόταν. Δεν μας αντιμετωπίζουν πια με «ρατσισμό». Έχουν μπει στη νοοτροπία των ξένων, γιατί στο εξωτερικό ο κόσμος είναι πολύ πιο μπροστά», λέει χαρακτηριστικά.

Στην αλλαγή αυτή βέβαια συνετέλεσε σημαντικά και η στροφή 180 μοιρών που διαπίστωσαν οι αθλητές στους Αγώνες της Αθήνας, κυρίως όμως σε αυτούς του Πεκίνου, όσον αφορά τον τρόπο προβολής τους από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ένα ζήτημα για το οποίο τόσο η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, όσο και σύσσωμο το αναπηρικό κίνημα έχει αγωνιστεί σκληρά προκειμένου να επέλθει η σημαντική αυτή αλλαγή.

Ο κολυμβητής **Χαράλαμπος Ταϊγανίδης**, που κέρδισε 6 μετάλλια στο Πεκίνο (2 χρυσά, 3 ασημένια, 1 χάλκινο), δήλωσε χαρακτηριστικά: «Στην αρχή ήταν απαράδεκτος ο τρόπος παρουσίασης. Δε θέλουμε να μας εκφωνούν με αυτά τα λόγια. Δεν είμαστε ούτε άτομα με ειδικές ανάγκες, ειδικές ικανότητες ή μεγάλη

ψυχή ή παιδιά ενός κατώτερου θεού, ή από άλλο πλανήτη. Είμαστε άτομα με αναπηρία, δεχόμαστε την αναπηρία μας, την προβάλλουμε προς τα έξω, δεν ντρεπόμαστε, αντίθετως δείχνουμε σε όλους ότι ένας άνθρωπος με αναπηρία μπορεί να πετύχει στη ζωή του. Απλώς, έχουμε μια αναπηρία και κανείς δεν έχει δικαίωμα να μας θεωρεί κατώτερους από τους αρτιμελείς. Έχει βελτιωθεί η κατάσταση. Και όταν έχουμε μια βοήθεια και από την πολιτεία και από τα μέσα, θα αλλάξει και η αντίληψη του κόσμου».

«Πρέπει να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους», επισημαίνει ο **Αθανάσιος Μπαράκας**. «Το να μη βλέπω εγώ δεν είναι ειδική ικανότητα. Είναι μια ανικανότητα. Έχουμε να κάνουμε αθλητές με αναπηρίες. Όχι με νικητές της ζωής. Στους Παραολυμπιακούς Αγώνες πήραμε μέρος. Δεν πήγαμε σε καμιά μάχη, σε κανένα Αφγανιστάν, σε κανένα Ιράκ. Αυτές οι ορολογίες, όπως «νικητές της ζωής», «ειδικές ικανότητες», ο τόνος της φωνής που πέφτει όταν μπαίνουν στα στάδια οι αθλητές με αναπηρία πρέπει να εξαλειφθούν».

Και η **Ανθή Καραγιάννη** συμπληρώνει: «Υπάρχει αρκετή βελτίωση. Παλιότερα όλοι μας αντιμετώπιζαν

σαν τα καψμένα. Ευτυχώς δεν μας αντιμετωπίζουν έτσι πια. Προσωπικά δεν έχω κανένα παράπονο».

Όταν τα φώτα σβήσουν...

Κακά τα ψέματα. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, πέρα από το υπέρτατο αθλητικό γεγονός, πέρα από τη μεταλαμπάδευση του μηνύματος του «ευ αγωνίζεσθαι» και την ανταλλαγή πολιτισμικών στοιχείων ανάμεσα στις χώρες που συμμετέχουν, έχει και έναν εμπορικό χαρακτήρα, με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης να παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο, διαθέτοντας διαφημιστικό χρόνο στους χορηγούς και όχι μόνο κατά την προβολή των αθλημάτων. Η δημοσιότητα αυτή και οι διαστάσεις που λαμβάνει, με τους εκπροσώπους της ελληνικής πολιτικής ηγεσίας να προβαίνουν σε δηλώσεις ικανοποίησης μετά από κάθε κατάκτηση μεταλλίου, σε καμιά περίπτωση δεν είναι κακή ή αρνητική για τους αθλητές. Όταν όμως σβήνουν τα φώτα, τα πράγματα αλλάζουν. Κι εκεί ξεκινά ένας άλλος αγώνας, επίπονος και επίμονος, ο αγώνας της προετοιμασίας, που διεξάγεται μέχρι την επόμενη διοργάνωση κυρίως μέσα από προσωπικά έξοδα και προσωπικό μόχθο του κάθε αθλητή.

Μέσα από τη συζήτηση με τον Χαράλαμπο Ταϊγιανίδη, την Ανθή Καραγιάννη και τον Αθανάσιο Μπαράκα, είναι πασιφανής η πικρία των αθλητών με αναπηρία για μια Πολιτεία που τους ξεχνά μετά τις επιτυχίες τους και μέχρι τις επόμενες και διάχυτη η λυπηρή παραδοχή ότι η Ελλάδα τελικά όντως «τρώει τα παιδιά της».

«Μπορεί ο αριθμός των 24 μεταλλίων να φαίνεται μεγάλος, αλλά μπορεί να διπλασιαστεί αν υποστηρικτούν οι αθλητές με αναπηρίες. Οι επιτυχίες έρχονται καταρχήν γιατί είμαστε ένας λαός που έχουμε υπομονή και τα παιδιά που διακρίνονται πραγματικά κάνουν το σχεδιασμό αποκλειστικά οι ίδιοι με τους προπονητές τους και μοναδικό χορηγό τους τον οικογενειακό τους προϋπολογισμό. Φανταστείτε πόσα άτομα με αναπηρίες είναι άνεργα και δεν έχουν τους πόρους για μια σωστή προετοιμασία, αν έχουν υποστήριξη τι αποτελέσματα μπορούμε να έχουμε. Και μην ξεχνάμε ότι πριν από μια δεκαετία, το να πας σε ένα γήπεδο να γυμναστείς ήταν πολύ δύσκολο, ήθελε ειδικές άδειες. Τώρα σιγά σιγά μετά τις επιτυχίες, τα 11 μετάλλια στο Σίδνεϋ, τα 20 στην Αθήνα και τα 24 τώρα έχουν αλλάξει κάπως τις συνθήκες», λέει ο **Αθανάσιος Μπαράκας**.

Τις δυσκολίες της προετοιμασίας και την ανεπάρκεια χρηματοδότησης επισημαίνει και ο **Χαράλαμπος Ταϊγιανίδης**: «Εμείς για να αποδείξουμε ότι αξίζουμε και δεν είμαστε αθλητές – βεγγαλικά κάνουμε το ακατόρθωτα και προσπαθούμε να είμαστε όσο πιο

καλά προετοιμασμένοι μπορούμε με όσα παρέχει η Πολιτεία. Επειδή είναι λίγα αυτά, δεν έχουμε άλλο τρόπο από το να προσπαθούμε να αποδείξουμε ότι τα χρήματα που μας δίνουν τα αξιοποιούμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Και φυσικά τα αξίζου-

με, όπως αποδεικνύουν και οι επιτυχίες μας. Αν μας δώσουν αυτά που ζητάμε θα έχουμε ακόμα περισσότερες επιτυχίες. Η Πολιτεία κάνει όχι ότι είναι δυνατό, αλλά πολύ λιγότερα. Φυσικά μας υποδέχτηκαν όλοι θερμά, τονίζοντας ότι είναι δίπλα μας, ήταν όμως μόνο για το θεαθήναι. Από κει και πέρα, πάλι σιωπή, πάλι χτυπάμε πόρτες που δεν μας ανοίγουν».

Το παράπονο των αθλητών που τίμησαν τα ελληνικά χρώματα και μάλιστα στους φετινούς Παραολυμπιακούς, όταν όλη η χώρα ένιωθε αποτροπιασμό για τα κρούσματα ντόπινγκ που είδαν το φως της δημοσιότητας κατά τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων, γιγαντώνεται όταν διαπιστώνουν την άνιση μεταχείριση που υφίστανται σε σχέση με τους αθλητές χωρίς αναπηρία.

«Φυσικά και υπάρχει άνιση μεταχείριση. Καταρχάς δεν έχουμε τις ίδιες επιχορηγήσεις ώστε η Ομοσπονδία μας να μπορεί να μας στέλνει σε διοργανώσεις, να μας πληρώνει οδοιπορικά, όπως τα πληρώνονται

όλοι οι αθλητές, ώστε να δούμε κι εμείς τους αντιπάλους και να αποκτήσουμε εμπειρίες. Εμείς πήγαμε στο Πεκίνο και αντιμετωπίσαμε πολλούς αθλητές που δεν τους είχαμε ξαναδεί. Η Ομοσπονδία δεν μπορεί να μας στηρίξει, γιατί το κράτος δεν υποστηρίζει την αξία μας. Τα λίγα χρήματα της Πολιτείας εμείς τα τιμάμε και πιστεύουμε ότι μας αξίζουν

πολλά περισσότερα», δηλώνει ο **Χ. Ταϊγανίδης**.

«Εμείς είμαστε αδικημένοι στο θέμα της προετοιμασίας. Εμάς μας κάλυψαν μόνο μια προετοιμασία, ενώ οι υπόλοιποι είχαν περισσότερο χρόνο. Το σημαντικότερο είναι αυτό», συμπληρώνει η **Ανθή Καραγιάννη**.

«Δόθηκαν 600.000 ευρώ για 69 αθλητές που μετείχαν στους Παραολυμπιακούς το τελευταίο δίμηνο, στερώντας μια καλή προετοιμασία από κάποιους αθλητές γιατί ήταν ήδη αργά. Η προετοιμασία της Ολυμπιακής Ομάδας με 140 αθλητές стоίχισε 30 εκατομμύρια ευρώ», λέει χαρακτηριστικά ο **Θ. Μπαράκας**, ο οποίος επισημαίνει τα προβλήματα που δημιουργεί η έλλειψη ομοσπονδιακών προπονητών:

«Το βασικότερο που χρειάζεται είναι να υπάρχουν σωματειακοί προπονητές. Τώρα όλα στηρίζονται στη φιλική σχέση αθλητών και προπονητών και οι προπονήσεις γίνονται αφιλοκερδώς. Και αν τυχόν και κάποιος διακριθεί θα έχουν και οι προπονητές όπως και οι αθλητές μια επιβράβευση από την πολιτεία. Αυτό σημαίνει ότι πολλές φορές οι προπονητές μπορεί να ασχολούνται αποκλειστικά με την ελίτ των αθλητών ή να προσπαθούν να πάρουν αθλητές από άλλους. Δυστυχώς είμαστε σε μια φάση που κοιτάμε το δέντρο και χάνουμε το δάσος. Ευελπιστώ ότι αυτή την τετραετία θα εκμεταλλευτεί

η ομοσπονδία τη δήλωση του Υφυπουργού αθλητισμού Γ. Ιωαννίδη ότι η ολυμπιακή προετοιμασία για το Λονδίνο πρέπει να ξεκινήσει από το 2009. Εκεί πρέπει να πάει μια συγκροτημένη πρόταση. Πρέπει να φροντίσουμε να υπάρχει παρελθόν, παρόν και μέλλον».

Η **Ανθή Καραγιάννη** μιλά επίσης για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι αθλητές με αναπηρία που βρίσκονται μακριά από τα μεγάλα αστικά κέντρα, εκεί όπου οι υποδομές είναι πολυτέλεια: «Δεν υπάρχει βοήθεια κυρίως στην επαρχία. Είναι πολλές πόλεις που βγάζουν ταλέντα και πρέπει η πολιτεία να τα στηρίξει. Θα χαίρομαι πολλοί να έβλεπα έργα και σε άλλες πόλεις. Θα πρέπει επιτέλους να κάνουν κάτι. Θα πρέπει η Ελλάδα να στηρίζει τα παιδιά της και όχι να τα "τρώει". Να μην είναι δίπλα μας μόνο στις φωτογραφίες και τις βραβεύσεις, αλλά ουσιαστικά και όποτε τους χρειαζόμαστε».

Με το βλέμμα στο Λονδίνο

Για τους αθλητές, τα 24 μετάλλια στο Πεκίνο ήταν η πολυπόθητη επιβράβευση μιας δύσκολης προετοιμασίας με πολλές θυσίες. Με την ευχάριστη και πολύτιμη εμπειρία του Πεκίνου στο πίσω μέρος του μυαλού τους και το βλέμμα στο Λονδίνο του 2012, οι πρωταγωνιστές των Παραολυμπιακών Αγώνων του 2008 υπόσχονται να συνεχίσουν να αγωνίζονται ακούραστα για να τιμήσουν τα ελληνικά

χρώματα και να φέρουν για ακόμα φορά στο υψηλότερο σκαλί του βάθρου.

«Οι φετινοί ήταν αγώνες τους οποίους δεν θα ξεχάσω ποτέ. Ήταν απίστευτοι από θέμα διοργάνωσης. Το στάδιο ήταν γεμάτο με χιλιάδες κόσμου. Και φυσικά τα μετάλλια που κατακτήσαμε», λέει ο **κος Ταϊγανίδης**, ο οποίος μετά από μια μικρή ανάπαυλα για ξεκούραση θα συνεχίσει δυναμικά τις προπονήσεις, ενώ ζητά την υποστήριξη όλων ενόψει του Παγκόσμιου στη Βραζιλία το 2009, και των Παραολυμπιακών του

2012, με την υπόσχεση ότι *αν όλα πάνε καλά και υπάρχει στήριξη από την Πολιτεία, θα έρθουν περισσότερα μετάλλια.*

Για το **Θ. Μπαράκα**, η πολύ καλή ψυχολογία έπαιξε σημαντικό ρόλο, καθώς και η επίγνωση ότι για να κατακτηθεί ένα μετάλλιο ή μια θέση στην εξάδα, έπρεπε να ξεπεραστούν κατά πολύ τα ατομικά ρεκόρ. Με ορίζοντα το Λονδίνο του 2012, εύχεται να είναι υγιής ώστε να δώσει δυναμικό παρόν στους Αγώνες, συνεχίζοντας στο μεσοδιάστημα να αφιερώνεται στον αθλητισμό, τη

μεγάλη του αγάπη.

Ευχή της **Ανθής Καραγιάννη** είναι οι επόμενοι Αγώνες να μην της αφήσουν τη «γλυκόπικρη» γεύση του Πεκίνου, στους οποίους ένας μικρός τραυματισμός της δεν στάθηκε εμπόδιο στη συμμετοχή της, ωστόσο δεν της επέτρεψε να κατακτήσει ένα χρυσό μετάλλιο. «*Δεν το βλέπω κάτω, ελπίζω να μην μου τύχει ξανά κάτι τέτοιο και να πάμε ακόμα καλύτερα στο Λονδίνο.*»

Εμείς δεν έχουμε παρά να τους ευχηθούμε καλό κουράγιο και ακόμα περισσότερες επιτυχίες.

Οι Παραολυμπιακοί Αγώνες μέχρι σήμερα

- 1960** Ρώμη, Ιταλία 400 αθλητές από 23 χώρες.
- 1964** Τόκιο, Ιαπωνία 390 αθλητές από 22 χώρες.
- 1968** Τελ Αβίβ, Ισραήλ 750 αθλητές από 29 χώρες.
- 1972** Χαϊδελβέργη, Γερμανία 1000 αθλητές από 44 χώρες.
- 1976** Τορόντο, Καναδάς 1600 αθλητές από 42 χώρες.
- 1980** Άρνεμ, Κάτω Χώρες 2500 αθλητές από 42 χώρες.
- 1984** Στόουκ Μάντεβιλ, Η.Β.Νέα Υόρκη, ΗΠΑ 4080 αθλητές από 42 χώρες.
- 1988** Σεούλ, Κορέα 3053 αθλητές από 61 χώρες.
- 1992** Βαρκελώνη, Ισπανία 3020 αθλητές από 82 χώρες.
- 1996** Ατλάντα, ΗΠΑ 3195 αθλητές από 103 χώρες.
- 2000** Σίδνεϋ, Αυστραλία 3843 αθλητές από 123 χώρες.
- 2004** Αθήνα, Ελλάδα, 3850 αθλητές από 140 χώρες.
- 2008** Πεκίνο, Κίνα 4.000 αθλητές από 150 χώρες.

Η ελληνική συμμετοχή

Ο αθλητισμός των ατόμων με αναπηρία στην Ελλάδα ξεκίνησε το 1977 από την ατομική πρωτοβουλία μιας ομάδας Παραπληγικών, χωρίς την οποιαδήποτε στήριξη της Πολιτείας. Παρά ταύτα Έλληνες αθλητές με αναπηρία, με προσωπικές τους θυσίες συμμετέχουν σε ανάλογες διεθνείς οργανώσεις και μεταφέρονται στη χώρα μας πολύτιμες γνώσεις και εμπειρίες.

Η συμμετοχή των Ελλήνων στις Παραολυμπιάδες:

- 1988 Σεούλ: 6 αθλητές, 4 μετάλλια**
- 1992 Βαρκελώνη: 20 αθλητές, 3 μετάλλια**
- 1996 Ατλάντα: 15 αθλητές, 5 μετάλλια**
- 2000 Σίδνεϋ: 32 αθλητές, 11 μετάλλια**
- 2004 Αθήνα: 137 αθλητές, 20 μετάλλια**
- 2008 Πεκίνο: 69 αθλητές, 24 μετάλλια**

Οι Έλληνες Παραολυμπιονίκες του Πεκίνου

- Χαράλαμπος Ταϊγανίδης, Κολύμ-

βηση (2 χρυσά, 2 ασημένια, 1 χάλκινο)

- Γιώργος Καπελλάκης, Κολύμβηση (1 χρυσό, 1 ασημένιο, 1 χάλκινο)
- Αλεξάνδρα Δήμογλου, Στίβος (1 ασημένιο στα 400 μ., 2 χάλκινα σε 200μ. και 100μ.)
- Γρηγόρης Πολυχρονίδης, Μπότσια (1 ασημένιο)
- Αναστάσιος Τσίου, Σφαιροβολία (1 χάλκινο)
- Γιάννης Πρώτος, Στίβος (1 χάλκινο)
- Ανθή Καραγιάννη, Άλμα εις μήκος (1 ασημένιο)
- Χρήστος Ταμπαζής, Κολύμβηση (1 χρυσό)
- Ανδρέας Κατσαρός, Κολύμβηση (1 ασημένιο)
- Παύλος Μάμαλος, Άρση Βαρών (1 ασημένιο)
- Πασχάλης Σταθελάκος, Σφαιροβολία (1 χρυσό)
- Θανάσης Μπαράκας, Άλμα εις μήκος (1 χάλκινο)
- Μαρία Σταματουλά, Σφαιροβολία (1 χάλκινο)
- Σεζάν Φερνάντεζ, Σφαιροβολία (1 χάλκινο)

Ευχαριστούμε θερμά την Ελληνική Παραολυμπιακή Επιτροπή (<http://www.paraolympic.gr/>) για την πολύτιμη βοήθεια και την παραχώρηση των φωτογραφιών

Τα άτομα με αναπηρία έχουν υποστεί και συνεχίζουν να υφίστανται καθημερινά παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μας. Ζουν στο περιθώριο της κοινωνίας και για δεκαετίες στερήθηκαν την πρόσβασή τους σε κοινωνικά αγαθά. Στερήθηκαν τη δυνατότητα ίσων ευκαιριών και πρόσβασης στην εκπαίδευση, στην απασχόληση, στις νέες τεχνολογίες, στην υγεία και τις κοινωνικές υπηρεσίες, στον αθλητισμό και την ψυχαγωγία, σε αγαθά και υπηρεσίες – στερήθηκαν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους.

Παρουσίαση του Έργου

«Εκπαιδευτική ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία και των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων»

Υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ» (ΕΠΕΑΕΚ 2000 – 2006)

Τα τελευταία βέβαια χρόνια, οι αγώνες του αναπηρικού κινήματος - εθνικού, ευρωπαϊκού και παγκόσμιου - έχουν αρχίσει να αποδίδουν καρπούς και η αναπηρία έχει αρχίσει πλέον να αντιμετωπίζεται ως ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι νοοτροπίες έχουν αρχίσει σταδιακά να αλλάζουν. Η χώρα μας έχει διανύσει μεγάλη απόσταση από τη φιλοσοφία του πατερναλισμού σε μια φιλοσοφία που ο έλεγχος για τη ζωή των ατόμων με αναπηρία ασκείται από τα ίδια τα άτομα με αναπηρία. Η παλιά, παραδοσιακή βασισμένη στον οίκτο προσέγγιση θεωρείται ξεπερασμένη και σήμερα πλέον διεκδικούν το δικαίωμά τους για πλήρη ένταξη στην κοινωνία και πρόσβαση σε όλα τα δικαιώματα που έχουν όλοι οι πολίτες.

Αυτό όμως που εξακολουθεί να διεκδικεί το αναπηρικό κίνημα είναι τα δικαιώματα

των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους να διασφαλιστούν δια νόμου. Κοιτάζοντας πίσω στο κίνημα των Πολιτικών Δικαιωμάτων στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο Martin Luther King έλεγε: «*Συμφωνώ απόλυτα ότι είναι αδύνατο να αλλάξουμε τις ενδόμυχες αντιλήψεις ενός ατόμου μόνο μέσω της νομοθεσίας. Έτσι και αλλιώς αυτό δεν είναι ο σκοπός της νομοθεσίας. Η νομοθεσία δεν επιχειρεί να αλλάξει τις ενδόμυχες αντιλήψεις κάθε ατόμου, αλλά επιδιώκει να θέσει υπό έλεγχο τις πράξεις και τα αποτελέσματα που προκύπτουν εξαιτίας αυτών των ενδόμυχων αντιλήψεων*» (Απρίλιος 1957). Η νομοθεσία δεν μπορεί να αλλάξει την αντίληψη π.χ. ενός εργοδότη, αλλά μπορεί να τον εμποδίσει να αρνηθεί την απασχόληση, την κατάρτιση ή τη δυνατότητα προαγωγής σ' ένα άτομο αποκλειστικά και μόνο λόγω αναπηρίας.

Η διεκδίκηση τα ανθρώπινα δικαιώματά τους να αντιμετωπίζονται σε ισότιμη βάση με τα δικαιώματα των ατόμων χωρίς αναπηρία, ξεκίνησε με την απαίτηση συμπερίληψης ειδικών άρθρων για την καταπολέμηση των διακρίσεων σε διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές συμβάσεις και νομοθεσίες. Τα τελευταία χρόνια υιοθετήθηκε νομικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των διακρίσεων από τα Ηνωμένα Έθνη, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Κράτη – Μέλη.

Σε διεθνές επίπεδο επιτεύχθηκε η υπογραφή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μεταξύ άλλων, επιτεύχθηκε η ένταξη αναφοράς για την αναπηρία στο Άρθρο 13 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και η Ευρωπαϊκή Οδηγία για την αντιμετώπιση των διακρίσεων λόγω αναπηρίας στον τομέα της απασχόλησης (2000/78/ΕΚ). Σε εθνικό επίπεδο επιτεύχθηκε, κατά την αναθεώρηση του Συντάγματος της χώρας (2001), η συμπερίληψη του άρθρου 21 παρ. 6 που αναγνωρίζει το δικαίωμα στα άτομα με αναπηρία να απολαμβάνουν μέτρα για την αυτονομία, την κοινωνική, επαγγελματική και πολιτιστική τους ένταξη, η ενσωμάτωση της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ στην εθνική μας νομοθεσία αλλά και η υπογραφή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία από τη χώρα μας.

Η συμπερίληψη των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία σε συμβάσεις και νομοθεσία είναι βασική προϋπόθεση στον αγώνα μας για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Δυστυχώς όμως από μόνη της μια τέτοια νομική αναγνώριση δεν είναι επαρκής. Το επόμενο βήμα στον αγώνα για μια Ελλάδα ελεύθερη από εμπόδια είναι η εφαρμογή της νομοθεσίας για την

καταπολέμηση των διακρίσεων. Οι νομοθετικές διατάξεις διακηρύσσουν δικαιώματα αλλά δυστυχώς δεν τα διανέμουν αυτόματα. Η ισχύς ενός νομικού κειμένου εξαρτάται τόσο από τη δύναμη των διακηρύξεών του όσο και από την εφαρμογή του. Επιπλέον, η εφαρμογή ενός νομικού κειμένου εξαρτάται από την πολιτική πίεση που οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία είναι σε θέση να ασκήσουν.

Για τα ίδια τα άτομα με αναπηρία υπάρχει η ανάγκη να είναι ενημερωμένα για τα δικαιώματά τους στον τομέα της απασχόλησης, των κοινωνικών υποθέσεων, της πρόσβασης στα μέσα μεταφοράς, στον πολιτισμό. Η έλλειψη πρόσβασης σε αυτά τα δικαιώματα είναι ξεκάθαρο ότι αποτελεί παραβίαση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία. Οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους πρέπει να κάνουν αυτές τις νομοθετικές διατάξεις πράξη στη ζωή. Αυτό ακριβώς επιχείρησε το Έργο «Εκπαιδευτική ενδυνάμωση των ατόμων με Αναπηρία και των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων».

Η ομάδα στόχος του Έργου αυτού ήταν τα στελέχη των αναπηρικών οργανώσεων, που είναι οι ίδιοι άτομα με αναπηρία ή εκπροσωπούν άτομα με αναπηρία, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα αναπηριών, αλλά και οι εργαζόμενοι των αναπηρικών οργανώσεων.

Σκοπός του Έργου ήταν τα στελέχη των αναπηρικών οργανώσεων ή / και οι εργαζόμενοι σε αυτές να λειτουργήσουν ως ακτιβιστές και συνήγοροι των ατόμων με αναπηρία και να είναι σε ικανή θέση, από τη μία πλευρά να ενημερώνουν τα άτομα με αναπηρία για τα δικαιώματά τους και να τα υποστηρίζουν να δράσουν

νομικά και από την άλλη πλευρά να μπορούν να παρακολουθούν την πραγματική εφαρμογή της νομοθεσίας και να αγωνίζονται για επιπλέον πολιτικές και νομοθετικές πρωτοβουλίες.

Το Έργο πιστεύουμε ότι έδωσε στα στελέχη του αναπηρικού κινήματος την απαραίτητη πληροφόρηση προκειμένου να είναι σε θέση να υποστηρίζουν τα άτομα με αναπηρία στον αγώνα τους για τα δικαιώματά τους. Το Έργο αυτό στοχεύει στην παροχή των εργαλείων για την άσκηση των δικαιωμάτων τους.

Επίσης, το Έργο αυτό πιστεύουμε ότι μπορεί να αποτελέσει ένα πολύ δυνατό μηχανισμό επιρροής πολιτικών στη βάση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η νομοθεσία και η διαπραγμάτευση με τις δημόσιες αρχές και άλλους εμπλεκόμενους φορείς σε όλα τα επίπεδα μπορεί να διασφαλίσει την πλήρη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην ελληνική κοινωνία.

Η ταυτότητα του Έργου

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.) στο πλαίσιο του Ε.Π. «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ» (ΕΠΕΑΕΚ) ΜΕΤΡΟ 2.5 «Δια Βίου Εκπαίδευση» και ειδικότερα στην Κατηγορία Πράξεων 2.5.1.α: «Ανάπτυξη των ΙΔΒΕ και λειτουργία προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης» της Ενέργειας 2.5.1 «Εναλλακτικές μορφές δια βίου εκπαίδευσης» υλοποίησε Έργο με τίτλο: «**Εκπαιδευτική ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία και των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων**».

Το περιεχόμενο του Έργου

Στο πλαίσιο του Έργου υλοποιήθηκαν τρία (3) προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης και μια σειρά από παραδοτέα που σχετίζονται με αυτά. Πιο συγκεκριμένα εκπαιδεύονται:

- **500 αιρετά στελέχη του αναπηρικού κινήματος και εργαζόμενοι σε οργανώσεις ΑμεΑ στο σχεδιασμό πολιτικής για θέματα αναπηρίας για 250 ώρες. Συγκεκριμένα η εκπαίδευσή τους αφορούσε στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:**

Για τις ανάγκες της συγκεκριμένης εκπαίδευσης, δημιουργήθηκαν δύο εκπαιδευτικά εγχειρίδια: α) το εγχειρίδιο εκπαιδευομένου, το οποίο αν μη τι άλλο ήταν ένα δύσκολο εγχείρημα, δεδομένου ότι για πρώτη φορά συστηματοποιήθηκε σε ένα ενιαίο κείμενο η συσσωρευμένη γνώση της Συνομοσπονδίας στους βασικούς τομείς πολιτικής (Απασχόληση, Εκπαίδευση, Κοινωνική Πολιτική, Προσβασιμότητα, κ.λπ.), με τέτοιο τρόπο που να διευκολύνει πρακτικά τους εκπαιδευομένους στο σχεδιασμό - σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο - της νέας πολιτικής για την αναπηρία στη βάση της δικαιωματικής προσέγγισης και να τους καθιστά αποτελεσματικούς στη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους και β) το εγχειρίδιο εκπαιδευτή, το οποίο δίνει ιδέες για τον τρόπο οργάνωσης του μαθήματός τους.

Το εκπαιδευτικό υλικό υπάρχει σε γραφή Braille και σε CDs (ηχητική μορφή) για τους τυφλούς εκπαιδευόμενους αλλά και σε DVDs (νοηματική γλώσσα) για τους κωφούς εκπαιδευόμενους.

A/A	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
		250
1.	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΠΗΡΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	24
2.	ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	24
3.	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	30
4.	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ / ΦΟΡΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ / ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ / ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	18
5.	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	24
6.	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	24
7.	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	30
8.	ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ	24
9.	ΜΜΕ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	24
10.	ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΤΗ ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑ / ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ	28

A/A	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
		150
1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΥΣ Η/Υ	15
2.	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΡΧΕΙΩΝ (WINDOWS)	15
3.	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ (WORD)	30
4.	ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑ (EXCEL)	30
5.	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ (POWER POINT)	30
6.	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ (INTERNET EXPLORER – OUTLOOK) – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	30

A/A	ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
		24
1.	ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΙΝΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ Η ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	4
2.	ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΑΝΑ ΣΧΟΛΗ	20
2.1	ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ - ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	
2.2	ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ, ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ, ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ – ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΛΟΓΩ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	
2.3	ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΣΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ – ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	
2.4	ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ – Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΚΑΤΑΛΛΗΨΕΩΝ	
2.5	ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ – ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ – ΕΝΙΣΧΥΣΗ - ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	

- **300 άτομα με αναπηρία στη χρήση Η/Υ για 150 ώρες.**

Για τις ανάγκες της συγκεκριμένης εκπαίδευσης αγοράστηκε εκπαιδευτικό εγχειρίδιο, το οποίο καλύπτει επαρκώς τις έξι παραπάνω θεματικές ενότητες.

- **400 φοιτητές σε θέματα αναπηρίας για 24 ώρες.**

Υποστηρικτικές δράσεις

Στο πλαίσιο του Έργου υλοποιήθηκαν οι εξής υποστηρικτικές δράσεις:

- Εκπόνηση μελέτης τεσσάρων σημείων για τη δια βίου εκπαίδευση και τα άτομα με αναπηρία
- Δημιουργία υλικού προβολής για τη δημοσιότητα του Έργου
- Δημοσιεύσεις στον τύπο και σε περιοδικά

Τα αναμενόμενα οφέλη του Έργου

- Εμπλουτισμός των γνωστικών πεδίων των ατόμων με αναπηρία.
- Εξειδίκευση των αιρετών στελεχών του αναπηρικού κινήματος και των εργαζομένων σε σωματεία ΑμεΑ στο σχεδιασμό πολιτικής σε θέματα αναπηρίας.
- Μείωση του κινδύνου του κοινωνικού αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία.
- Καταπολέμηση του ψηφιακού αποκλεισμού και πρόσβαση στην πληροφορία.
- Προσαρμογή των ατόμων με αναπηρία στις νέες οικονομικές και

κοινωνικές συνθήκες.

Το Έργο... «Εκ των έσω»

Σπύρος Σούλης, Αναπληρωτής Καθηγητής Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Εκπαιδευτής στο Έργο

«Ενδιαφέρον, ζωντάνια, συμμετοχή, μαχητικότητα, έγκυρη ενημέρωση, εντοπισμός πηγών πληροφόρησης, ανάπτυξη ουσιαστικής επιχειρηματολογίας, κατάρριψη μύθων και απόρριψη στερεοτύπων αναφορικά με την αναπηρία, γόνιμος διάλογος, αισιοδοξία, κοινωνική συναναστροφή, ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων, καινούργιοι φίλοι, διεκδικητικότητα. Πρόκειται για κάποια από τα στοιχεία που σηματοδότησαν την υλοποίηση του Έργου "Εκπαιδευτική ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία και των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων".

Εκπαιδευόμενοι με μεράκι και κέφι έδωσαν το δικό τους στίγμα, κατέθεσαν τις εμπειρίες τους, ήταν δεκτικοί στην νέες επιστημονικές θέσεις και ανοιχτοί σε κάθε καινοτόμο πρόταση.

Σήμερα είναι αναμφισβήτητο το γεγονός ότι η μάχη κατά των διακρίσεων και των αποκλεισμών στον κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό και πολιτιστικό τομέα που βιώνουν στην καθημερινότητά τους τα άτομα με αναπηρία απαιτεί στελέχη που θα διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες και θα είναι σε θέση να σχεδιάζουν καθώς και να υλοποιούν σχετικές πολιτικές, προκει-

μένου να δημιουργηθούν οι όροι και οι προϋποθέσεις ώστε κάθε άτομο με αναπηρία να διάγει μια ζωή με ποιότητα. Προς αυτή την κατεύθυνση φάνηκε το συγκεκριμένο πρόγραμμα να κινείται. Μια προσπάθεια που πράγματι αξίζει να επαναληφθεί.»

Ιωάννης Γρέκας, Γραμματέας Σωματείου ΑμεΑ Ν. Ζακύνθου – Εκπαιδευόμενος στο Έργο

«Πιστεύω ότι το Έργο είναι απαραίτητο για την επιμόρφωση των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων που στελεχώνουν τα σωματεία των ατόμων με αναπηρία ως υπάλληλοι καθώς τους δίνεται η ευκαιρία να μάθουν πράγματα, ώστε να ασκήσουν καλύτερα το έργο τους ως συνδικαλιστικά στελέχη. Από κει και πέρα πιστεύω ότι το Έργο παρέχει σημαντικές γνώσεις σε άτομα με συνδικαλιστική εμπειρία, όπως εγώ, που έχω 45χρονη εμπειρία και είδα ότι διεύρυνα τις γνώσεις μου γύρω από όλες τις κατηγορίες αναπηρίας, έμαθα πράγματα που δεν ήξερα, γιατί ως τυφλός είχα ασχοληθεί μόνο με την δική μου αναπηρία.

Ως Γραμματέας του Σωματείου ΑμεΑ Ν. Ζακύνθου, ασχολήθηκα πλέον με όλες τις αναπηρίες, καθώς το Σωματείο αφορά όλες τις κατηγορίες αναπηρίας και έχει να κάνει με συμπεριφορές, διεκδικήσεις και ανησυχίες ατόμων από όλες τις κατηγορίες αναπηρίας. Συνεπώς, όσα μάθαμε στο Έργο πιστεύω ότι έδωσαν πολλά στα στελέχη του αναπηρικού κινήματος. Βεβαίως και θα συμμετείχα σε μια παρόμοια πρωτοβουλία στο μέλλον.»

Θ.Α.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Έργο «Εκπαιδευτική ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία και των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων» μπορείτε να επικοινωνείτε με τα Γραφεία της ΕΣΑμεΑ στο τηλ. 210 9949837.

Το Έργο συγχρηματοδοτείται έως 80% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο & 20% από εθνικούς πόρους.

Παρέμβαση για την Ευρωπαϊκή Οδηγία για τα Άτομα με Αναπηρία

Το σχέδιο Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ίση μεταχείριση και την καταπολέμηση των διακρίσεων αναμφίβολα δημιούργησε αίσθηση και προκάλεσε έντονη κινητοποίηση στο αναπηρικό κίνημα. Όχι άδικα. Πρόκειται για μια Οδηγία ιδιαίτερης σημασίας για τα άτομα με αναπηρία σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, που με τον ιδιόζοντα χαρακτήρα της μπορεί να αλλάξει τα δεδομένα μιας καθόλα δύσκολης καθημερινότητας, που εκατομμύρια άτομα με αναπηρία βιώνουν σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δράσης.

Την περιρρέουσα ατμόσφαιρα και τα θετικά συναισθήματα που προκάλεσε η δημοσιοποίηση της πρότασης, διαδέχτηκε μια αρνητική διαπίστωση και αναπόφευκτη απογοήτευση. Κι αυτό γιατί ενώ η πρόταση της Επιτροπής βασίζεται και καλύπτει όλες τις αιτίες διάκρισης του Άρθρου 13 της Συνθήκης του Άμστερνταμ, όπως είναι οι θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις, η αναπηρία, η ηλικία ή ο γενετήσιος προσανατολισμός, μόνο ένα ξεχωριστό άρθρο (Άρθρο 4) εστιάζει συγκεκριμένα στην ίση μεταχείριση των ατόμων με αναπηρία.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ουσιαστικά τάχθηκε υπέρ μιας «οριζόντιας» πρότασης Οδηγίας κατά των διακρίσεων, σε συνέχεια μιας εκτενούς συζήτησης στο Ευρωκοινοβούλιο για τη μελλοντική νομοθεσία καταπολέμησης των διακρίσεων και μιας ψηφοφορίας υπέρ ενός ευρύτερου νομοθετικού πλαισίου, αντί της θέσπισης νομοθεσίας αποκλειστικά και μόνο για την καταπολέμηση των διακρίσεων που υφίστανται τα άτομα με αναπηρία, που αποτελεί και πάγιο αίτημα του

ευρωπαϊκού αναπηρικού κινήματος.

Οι θέσεις του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία και της Ε.Σ.Α.μεΑ. αναφορικά με το σύνολο της πρότασης Οδηγίας είναι ξεκάθαρες. Είναι αναμφίβολα θετική η ευρύτητα του πεδίου εφαρμογής της, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται η κοινωνική προστασία, οι κοινωνικές παροχές, η πρόνοια, η εκπαίδευση, η προσβασιμότητα στα αγαθά και τις υπηρεσίες, κατ' αντιστοιχία της Οδηγίας για την ίση μεταχείριση στη βάση της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, ωστόσο, η πρόταση Οδηγίας είναι ασαφής, πολύ σύντομη και θέτει σημαντικούς περιορισμούς στο δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην ίση μεταχείριση σε διάφορους τομείς, αφήνοντας χώρο για πληθώρα ερμηνειών και νομικών αοριστίων.

Σε εθνικό επίπεδο, η Ε.Σ.Α.μεΑ. ξεκαθάρισε τις θέσεις της αναφορικά με την πρόταση Οδηγίας και ενόψει της συζήτησης της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων και της Διαρκούς Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων για την εξέταση της πρότασης Οδηγίας του Συμβουλίου για την εφαρμογή της ίσης μεταχείρισης των προσώπων ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Με επιστολή της στις 28.08.08, επεσήμανε την ανάγκη για αλλαγές και βελτιώσεις.

Τα θετικά σημεία

Τόσο το Φόρουμ, όσο και η Ε.Σ.Α.μεΑ. υποδέχτηκαν θετικά το γεγονός ότι κάποιες προτάσεις τους ελήφθησαν

υπόψη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

- Το Άρθρο 3 (1) προσθέτει στο ευρύ πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, που συμπεριλαμβάνει την κοινωνική προστασία, την κοινωνική ασφάλεια και την υγεία, καθώς και κοινωνικά πλεονεκτήματα, την πρόσβαση και την παροχή σε αγαθά και υπηρεσίες που είναι διαθέσιμα στο ευρύ κοινό.
- Το Άρθρο 2 (5) ορίζει την άρνηση λογικής στέγασης ως συγκεκριμένη μορφή αθέμιτης διάκρισης.
- Το Άρθρο 4 (1)(α) θέτει την υποχρέωση παροχής μέτρων διασφάλισης αποτελεσματικής και ισότιμης πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία σε όλα τα πεδία που καλύπτει η Οδηγία.
- Το Άρθρο 12 καθιερώνει για πρώτη φορά την υποχρέωση δημιουργίας φορέα ή φορέων ίσης μεταχείρισης σε όλους τους τομείς.

Τέσσερις βασικές αρχές

Σημαντικές όμως είναι και οι ελλείψεις που διαπιστώνονται και μετατρέπουν μια τόσο σημαντική πρωτοβουλία σε πρωτοβουλία κενή περιεχομένου. Το Φόρουμ και η Ε.Σ.Α.μεΑ. υποστηρίζουν ότι είναι απαραίτητο να ληφθούν σοβαρά υπόψη οι εξής αρχές:

- 1n Η Οδηγία πρέπει να βρίσκεται ένα βήμα μπροστά, εφαρμόζοντας πλήρως τη Διεθνή Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, στην οποία όλα τα κράτη - μέλη της Ε.Ε. είναι συμβαλλόμενοι. Η Σύμβαση αποσκοπεί στην προώθηση, προστασία και διασφάλιση της πλήρους και ισότιμης άσκησης

του συνόλου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών από όλα τα άτομα με αναπηρία (Άρθρο 1), συμπεριλαμβανομένης και της υιοθέτησης όλων των κατάλληλων νομοθετικών, διοικητικών και άλλων μέτρων. (Άρθρο 4(1)(α)).

2n Η Οδηγία πρέπει να φέρει αλλαγή για τα άτομα με αναπηρία σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3n Η Οδηγία πρέπει να αντιμετωπίζει όλα τα ζητήματα διάκρισης λόγω αναπηρίας, όπως είναι τα δομικά και αρχιτεκτονικά εμπόδια, ή ο αποκλεισμός.

4n Η Οδηγία πρέπει να προστατεύει όλα τα άτομα με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων όλων όσων σχετίζονται με τα άτομα με αναπηρία λόγω συγγενικής ή άλλης διαπροσωπικής σχέσης, ατόμων που είναι αναπηρία κατά το παρελθόν ή γενετική προδιάθεση για αναπηρία.

Στην περίπτωση που αυτές οι βασικές αρχές δεν γίνουν σεβαστές, το αναπηρικό κίνημα δεν μπορεί και δεν θα στηρίξει τη νομοθετική πρόταση.

Ευρωπαϊκή Συνάντηση

Στις 2 Οκτωβρίου 2008, έλαβε χώρα μια πολύ σημαντική συνάντηση των Υπουργών Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων των 27 κρατών μελών της Ε.Ε., η οποία αποσκοπούσε στην έναρξη του διαλόγου για τη δυνατότητα κοινής πρότασης Οδηγίας, η οποία αν μη τι άλλο συνέβαλε τα μέγιστα στη διασαφήνιση των θέσεων των κρατών – μελών. Στο μεταξύ, το Φόρουμ προετοίμασε και πρότεινε τροποποιήσεις ύστερα από διαβούλευση με τα μέλη του, στη βάση της πρότασης Οδηγίας για την αναπηρία που έχει συντάξει και είχε καταθέσει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Κατά τη συνάντηση, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι και των 27 κρατών – μελών της Ε.Ε., ο Επίτροπος Spidla παρουσίασε την Οδηγία, επισημαίνοντας ότι η Ευρώπη χρειάζεται ίση μεταχείριση για όλους τους

πολίτες ανεξαιρέτως και σε όλους τους τομείς. Παράλληλα σημείωσε πως η Οδηγία αποτελεί τον καταλληλότερο τρόπο για την επίτευξη αυτού του στόχου, επικεντρωμένη στα βασικά ευρωπαϊκά ζητήματα, αφήνοντας περιθώριο στα κράτη – μέλη να διαμορφώσουν τις λεπτομέρειες του πλαισίου.

Στις εισηγήσεις των κρατών – μελών που ακολούθησαν επικράτησε η τάση να διαμορφώνονται επιχειρήματα υπέρ ή κατά της πρότασης Οδηγίας με βάση την εθνική εμπειρία. Ωστόσο υπήρξαν και κοινά σημεία που συνοψίζονται ως εξής:

- Η επίτευξη νομικής βεβαιότητας είναι κρίσιμης σημασίας, πλην όμως αδύνατη, δεδομένης της έλλειψης νομικής και γλωσσικής σαφήνειας πολλών όρων που περιέχονται στην πρόταση, καθώς και της έλλειψης ορισμών που οδηγούν σε σύγχυση σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των εννοιών.

- Ο σεβασμός στις αρχές της αποκεντρωμένης δικαιοδοσίας (η απόφαση πρέπει να ληφθεί με βάση τους πολίτες) και της αναλογικότητας (κάθε μέτρο σε ευρωπαϊκό επίπεδο πρέπει να ανταποκρίνεται στον επιθυμητό στόχο) πρέπει να διαφυλάσσεται στο Άρθρο 5 της Συνθήκης της Ε.Ε.

- Ο σεβασμός των αρχών της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία στο κείμενο της Οδηγίας.

Στο τέλος της συνάντησης, ο Επίτροπος Spidla έσπευσε να καθυστερήσει το διάχυτο προβληματισμό των κρατών – μελών που συμμετείχαν, απαντώντας στα ζητήματα που τέθηκαν.

Όσον αφορά στην αποκεντρωμένη δικαιοδοσία, ο Επίτροπος διευκρίνισε ότι όντως παραμένει ένα φλέγον ζήτημα, ωστόσο τόνισε ότι σε προηγούμενες Οδηγίες αντιμετωπίστηκε και ξεκαθάρισε ότι ακόμα και στην περίπτωση που τα κράτη – μέλη επιθυμούν επανεξέταση της αντιμετώπισής του, τότε και πάλι μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματική λύση.

Περί του ζητήματος της νομικής βεβαιότητας, ο κ. Spidla δήλωσε ότι η ευρωπαϊκή νομοθεσία χρησιμοποιεί συχνά ευρείες νομικές έννοιες, ως μέρος της έκφρασης ελευθερίας των Κοινοτήτων. Για παράδειγμα η Οδηγία για την ίση μεταχείριση των ατόμων ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, δεν συμπεριλαμβάνει πολλούς ορισμούς, δεν προβαίνει σε επεξηγήσεις, ενώ δεν υπήρξαν περιπτώσεις ερμηνείας του λόγου της. Ορισμένες νομικές έννοιες δε, έχουν χρησιμοποιηθεί ξανά στην ευρωπαϊκή νομοθεσία και είναι επομένως οικείες στα κράτη – μέλη.

Τέλος, αναφορικά με την παραβίαση Οδηγιών, παραδέχτηκε ότι υπάρχουν αρκετές εκκρεμείς υποθέσεις παραβίασης από τα κράτη – μέλη για τη μη εφαρμογή του Άρθρου 13, ωστόσο έχουν να κάνουν περισσότερο με θεσμικά και τεχνικά ζητήματα και όχι με ουσιαστικά θέματα και ορισμούς και προέτρεψε έτσι τους συμμετέχοντες να μην ανησυχούν.

Η Γαλλική Προεδρία από την πλευρά της εξέφρασε την επιθυμία και την πρόθεση να προχωρήσει στη βελτίωση της Οδηγίας, ώστε να διασφαλιστεί η νομική βεβαιότητα. Κλείνοντας, εξέφρασε επίσης την πεποίθηση ότι η ύπαρξη της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία δίνει την ευκαιρία και το έναυσμα να γίνει η Ευρώπη η πιο προσβάσιμη περιοχή του κόσμου.

Ο διάλογος για την Ευρωπαϊκή Οδηγία καταπολέμησης των διακρίσεων σε βάρος των ατόμων με αναπηρία έχει ανοίξει, χάρη στις αδιάκοπες πιέσεις που ασκεί το ευρωπαϊκό αναπηρικό κίνημα. Σε ένα κλίμα που δείχνει να εξελίσσεται σε θετικό για τα αιτήματα των εκατομμυρίων ατόμων με αναπηρία και τη θέσπιση νομοθεσίας αποκλειστικά για τα άτομα με αναπηρία, οι αγώνες του αναπηρικού κινήματος θα συνεχιστούν μέχρις εσχάτων, γιατί αυτή η ευκαιρία, δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να μείνει ανεκμετάλλευτη.

Ε.Α.

Σχεδιάζοντας ένα καλύτερο ψηφιακό μέλλον για τα άτομα με αναπηρία

Συνεργασία της Ε.Σ.Α.μεΑ. με το Παρατηρητήριο για την ΚτΠ

Το Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚτΠ), που αποτελεί τον πρώτο θεσμοθετημένο φορέα παρακολούθησης για την Κοινωνία της Πληροφορίας στη χώρα μας, εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας» του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και συγχρηματοδοτείται κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και κατά 25% από εθνικούς πόρους.

Κύρια αποστολή του είναι: α) η μέτρηση και η αξιολόγηση της προόδου της χώρας αναφορικά με την πορεία της ΚτΠ και β) η συμβολή στην προσπάθεια της χώρας για την επίτευξη των στόχων της ΚτΠ.

Οι στρατηγικοί στόχοι της λειτουργίας του Παρατηρητηρίου είναι οι εξής:

- η έγκαιρη και έγκυρη τεκμηρίωση των ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων αναφορικά με την πορεία προς την ΚτΠ,
- η βελτίωση της γνωστικής βάσης πάνω στην οποία διαμορφώνεται η εθνική στρατηγική και οι δράσεις για την ΚτΠ,
- η μεταφορά και διάχυση βέλτιστων μεθόδων και πρακτικών και η υποβοήθηση ανταλλαγής εμπειριών, τεχνογνωσίας και πληροφόρησης μεταξύ φορέων από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Το πρώτο εξάμηνο του έτους 2007, το Παρατηρητήριο για την ΚτΠ προχώρησε στην υλοποίηση μιας μελέτης για την ευνοϊκή μεταχείριση ευπαθών πληθυσμιακών ομάδων, συμπερι-

λαμβανομένων και των ατόμων με αναπηρία, με στόχο μια Κοινωνία της Πληροφορίας στην οποία θα διασφαλίζεται η ισότιμη συμμετοχή όλων των πολιτών.

Στην εν λόγω μελέτη γίνεται εκτίμηση των παραγόντων του ψηφιακού χάσματος στην Ελλάδα αναφορικά και με τα άτομα με αναπηρία, καταγράφονται οι ειδικές απαιτήσεις και ανάγκες και διαμορφώνονται προτάσεις σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο, τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες, την κατάρτιση και την προσβασιμότητα, την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση. Στο πλαίσιο λοιπόν εκπόνησης αυτής της μελέτης, ζητήθηκε από το Παρατηρητήριο η συνεργασία με την Ε.Σ.Α.μεΑ. λόγω της πολύχρονης εμπειρίας που η Συνομοσπονδία διαθέτει σε ζητήματα αναπηρίας και προσβασιμότητας - πέραν του ρόλου της ως Κοινωνικού Εταίρου της ελληνικής Πολιτείας σε ζητήματα αναπηρίας.

Η συνεργασία αυτή συνεχίζεται και σήμερα στο πλαίσιο εφαρμογής του ΕΣΠΑ 2007 - 2013 και των Επιχειρησιακών του Προγραμμάτων, δεδομένου ότι:

- α) το Παρατηρητήριο για την ΚτΠ λειτουργεί ως σύμβουλος στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ψηφιακή Σύγκλιση»,
- β) η Ε.Σ.Α.μεΑ. είναι μέλος με δικαίωμα ψήφου στην Επιτροπή Παρακολούθησης του προαναφερθέντος Επιχειρησιακού Προγράμματος,
- γ) το νέο θεσμικό πλαίσιο των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης επι-

βάλλει την οριζόντια ένταξη της αρχής της μη διάκρισης και του κριτηρίου της προσβασιμότητας στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ και τη διασφάλιση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στις χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δεδομένης της προτεραιότητας που η Συνομοσπονδία δίνει στο ζήτημα της ψηφιακής ένταξης των ατόμων με αναπηρία λόγω του σημαντικού ρόλου που αυτή διαδραματίζει στην επαγγελματική και εν γένει κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία, η εν λόγω συνεργασία της Ε.Σ.Α.μεΑ. με το Παρατηρητήριο θεωρείται ως μία από τις πλέον σημαντικές.

Η ανάδειξη των προβλημάτων πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών, η ένταξη της διάστασης της αναπηρίας σε όλες τις μελέτες και έρευνες που το Παρατηρητήριο διεξάγει, η συμπερίληψη των αναγκών των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις προτάσεις πολιτικής που αυτό υποβάλλει στην ελληνική Πολιτεία - συμπεριλαμβανομένων των προτάσεων του προς το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ψηφιακή Σύγκλιση 2007 - 2013» - είναι μόνο μερικά από τα αποτελέσματα στα οποία επενδύει η Ε.Σ.Α.μεΑ. από τη συνεργασία της με το Παρατηρητήριο, με κύριο στόχο τη μείωση του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού των ελλήνων με αναπηρία και την πλήρη και ισότιμη ένταξή τους στην ΚτΠ.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Παρατηρητήριο για την ΚτΠ και το έργο του μπορείτε να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του www.observatory.gr. Αξίζει να αναφερθεί ότι σε αυτήν, πέραν όλων των άλλων, έχει αναρτηθεί η προαναφερθείσα μελέτη που αφορά στα άτομα με αναπηρία, καθώς και ένας πολύ χρήσιμος «Οδηγός Χρήσης Υπηρεσιών Μέσω Διαδικτύου».

Η ΕΣΑμεΑ παρεμβαίνει, προτείνει, διεκδικεί...

Διασφάλιση των ασφαλιστικών παροχών των ατόμων με αναπηρία

Τη διασφάλιση των ασφαλιστικών παροχών των ατόμων με αναπηρία ζήτησε η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία με επιστολή της στην Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας κα Φάνη Πάλλη Πετραλιά στις 15 Οκτωβρίου 2008, με αφορμή το γεγονός ότι το Υπουργείο, σύμφωνα με το Ν.3655/08, προχώρησε στην τρίτη φάση της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης με τη λειτουργία των έξι νέων φορέων κοινωνικής ασφάλισης, στους οποίους εντάσσονται, ως τομείς με πλήρη οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια, 53 ασφαλιστικοί τομείς που προϋπήρχαν.

Η Συνομοσπονδία τόνισε ότι ο καθορισμός, η έκταση και το ύψος των ασφαλιστικών παροχών, καθώς και ο τρόπος και η διαδικασία χορήγησής τους αποτελεί κεφαλαιώδες ζήτημα για τα άτομα με αναπηρία, ένα ζήτημα το οποίο η Συνομοσπονδία έχει επανειλημμένα θέξει με την υποβολή των προτάσεών της για την αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος, που έχουν πάντα στόχο τη μελλοντική εξίσωση των προνομίων και παροχών, ανάλογα βέβαια με τις ιδιαίτερες ανάγκες των διαφορετικών κατηγοριών αναπηρίας, με τη διαμόρφωση ενός ενιαίου πλαισίου αρχών ασφαλιστικής προστασίας των ατόμων με αναπηρία.

Επιπλέον, η Ε.Σ.Α.μεΑ. επεσήμανε ότι εάν οι προσπάθειες εξορθολογισμού των δαπανών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των νέων ασφαλιστικών ταμείων στηριχθούν στη μεί-

ωση του είδους και του ύψους των ασφαλιστικών παροχών, θα βρουν αντίθετη τόσο την Ε.Σ.Α.μεΑ. όσο και τους Φορείς-Μέλη της. Σε αυτό το πλαίσιο, η Συνομοσπονδία πρότεινε την έναρξη διαβουλεύσεων αυτής και των Φορέων-Μελών της με το Υπουργείο Απασχόλησης και τα Διοικητικά Συμβούλια των νεοϊδρυθέντων ασφαλιστικών φορέων, ενώ ζήτησε και την εκπροσώπηση των ατόμων με αναπηρία μέσω της Ε.Σ.Α.μεΑ. στα Διοικητικά Συμβούλια των νέων φορέων.

Με επιτυχία στέφθηκε ο αγώνας του αναπηρικού κινήματος για τα Κ.Δ.Α.Π.-ΜΕΑ.

Σύμφωνα με έγγραφο του Προέδρου του Οργανισμού Εργατικής Εστίας (ΟΕΕ) κ. Δ. Τζίφα σχετικά με την «Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για την υλοποίηση πράξεων στο Πλαίσιο της Δράσης 'Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής'» η πιο απλά όσον αφορά στα Κ.Δ.Α.Π.-ΜΕΑ., ορίστηκε και νέα προθεσμία υποβολής αιτήσεων από τις 07.10.2008 έως τις 24.10.2008 τόσο από Δομές όσο και από μπτέρες παιδιών με αναπηρία.

Ο αγώνας της Ε.Σ.Α.μεΑ. και του εθνικού αναπηρικού κινήματος για τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία (Κ.Δ.Α.Π.-ΜΕΑ.) της χώρας στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία, όπως αποδεικνύει ανακοίνωση που εξέδωσαν στις 05.09.2008 τα Υπουργεία Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση, τα

Κ.Δ.Α.Π.-ΜΕΑ., τα οποία αδειοδοτήθηκαν και λειτούργησαν με χρηματοδότηση από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ συνεχίζουν τη λειτουργία τους και όλοι οι πολίτες που είναι γονείς ή κηδεμόνες ή επιτροπεύοντες παιδιών με αναπηρία ή εφήβων με νοητική υστέρηση ή κινητική αναπηρία, είχαν τη δυνατότητα να υποβάλουν αίτηση-υπεύθυνη δήλωση από 8/9/2008 μέχρι 20/9/2008 στα λειτούργοντα (Κ.Δ.Α.Π.-ΜΕΑ.) της περιοχής τους.

Επιπλέον, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση, «το πρόγραμμα φιλοξενίας παιδιών με αναπηρίες στα Κ.Δ.Α.Π.-ΜΕΑ. θα χρηματοδοτηθεί από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών μέσω εθνικών πόρων και θα υλοποιηθεί από τον εποπτευόμενο από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Οργανισμό Εργατικής Εστίας».

Της ανακοίνωσης προηγήθηκε η έντονη διαμαρτυρία και δυσσαρέσκεια που εξέφρασε η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία με επιστολή της στους Υπουργούς Εσωτερικών κ. Π. Παυλόπουλο, Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γ. Αλογοσκούφη και Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας κα Φ. Πάλλη - Πετραλιά για τον αποκλεισμό ενός μεγάλου αριθμού παιδιών με αναπηρία από τα Κ.Δ.Α.Π.-ΜΕΑ. της χώρας, γεγονός το οποίο θέτει σε ιδιαίτερα επισφαλή θέση τον ίδιο το θεσμό των Κ.Δ.Α.Π.

Η Συνομοσπονδία είχε κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου εγγράφως (βλ. ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ, Τεύχος 13), επισημαίνοντας ότι οι όροι και οι

προϋποθέσεις που συμπεριλαμβάνονταν στην υπ' αριθ. πρωτ. 55024/03.07.2008 «Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για την υλοποίηση πράξεων στο Πλαίσιο της Δράσης 'Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής», θα είχαν ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση του αριθμού των ωφελουμένων, φόβοι που επιβεβαιώθηκαν περλίτρανα, αφού σύμφωνα με τα πρόσφατα αποτελέσματα της εν λόγω Πρόσκλησης, από τις 1033 θέσεις προς κάλυψη, μόνο οι 189 τελικώς καλύπτονται.

Κατόπιν της έντονης πίεσης που άσκησε η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, στο πλαίσιο της υπ' αριθ. πρωτ. 55024/03.07.2008 Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος, δόθηκε η δυνατότητα να υποβάλουν αίτηση και οι άνεργες και άεργες μητέρες (με ή χωρίς αναπηρία) παιδιών με αναπηρία, ανεξαρτήτως της ηλικίας του παιδιού.

Η Συνομοσπονδία και σύσσωμο το εθνικό αναπηρικό κίνημα, έδωσε έναν επίμονο αγώνα για να μη χαθεί αυτή η σημαντική ευκαιρία που ελάφρυνε λίγο τα βάρη στις πλάτες των γονέων ατόμων με αναπηρία και δεν θα πάψει να μάχεται με στόχο την πλήρη και απρόσκοπτη λειτουργία όλων των Κ.Δ.Α.Π.-ΜΕΑ. της χώρας.

Δωρεάν διανομή αντιτύπων ταινιών που προβλήθηκαν στο 2ο Φεστιβάλ Emotion Pictures σε προσβάσιμη μορφή

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, σε συνεργασία με την Καλλιτεχνική Διευθύντρια του Φεστιβάλ Emotion Pictures κα. Μ. Χατζημικήλη - Παπαλιού, εξασφάλισε τις βραβευμένες ταινίες «Άκουσέ με» της κ. Μαρίας Οικονόμου και «Δύναμη που ξεπερνά τον άνεμο» του κ. Αλέξανδρου Παπαγιού, που προβλήθηκαν στο Φεστιβάλ του 2008, σε συνολικά 200 αντίτυπα σε μορφή DVD, τα οποία διατίθενται με ακουστική με περιγραφή για τους τυφλούς.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να παραλαμβάνουν τα DVD από τα Γραφεία της Συνομοσπονδίας (στη διεύθυνση Ελ. Βενιζέλου 236, Ηλιούπολη) από Δευτέρα έως Παρασκευή από τις 10.00 – 15.00. ΠΡΟΣΟΧΗ: Λόγω του περιορισμένου αριθμού των αντιτύπων, παρακαλούμε να επικοινωνείτε με τη Συνομοσπονδία για τη διαθεσιμότητα. Θα τηρηθεί αυστηρή σειρά προτεραιότητας. Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Γραφείο Τύπου της Ε.Σ.Α.μεΑ. στο τηλέφωνο 210 9949837.

Ο νέος Νόμος για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία ενημερώνει για το νέο Ν.3699/2008 που καθορίζει την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση Ατόμων με Αναπηρία ή με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες, ο οποίος ψηφίστηκε στη Βουλή και προβλέπει μεταξύ άλλων την υποχρεωτικότητα της εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία.

Το πλήρες κείμενο του σχετικού ΦΕΚ έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Συνομοσπονδίας.

Προτάσεις της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία επί του Σχεδίου Νόμου για την προστασία των δανειοληπτών

Τις προτάσεις της επί του Σχεδίου Νόμου για την προστασία των δανειοληπτών απέστειλε η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία με επιστολή της στους Υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γ. Αλογοσκούφη, Ανάπτυξης κ. Χ. Φώλια και Δικαιοσύνης κ. Σ. Χατζηγάκη, στις 7 Οκτωβρίου 2008 ενόψει της συζήτησής του στη Βουλή.

Η Συνομοσπονδία επισημαίνει ότι τα μέτρα που προβλέπει το νομοσχέδιο ελήφθησαν με γνώμονα τη βαθιά διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση, της οποίας η διάρκεια είναι απρόβλεπτη, με αποτέλεσμα τα άτομα με αναπηρία,

μιας από τις οικονομικά ασθενέστερες και ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού να απειλούνται ακόμα περισσότερο από τη φτώχεια.

Υπό αυτό το πρίσμα και δεδομένου ότι τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειες που έχουν στους κόλπους τους άτομα με αναπηρία βιώνουν την οικονομική αβεβαιότητα, όχι μόνο εξαιτίας της συνεχούς αύξησης των τιμών και των επιτοκίων, αλλά και εξαιτίας της αναπηρίας τους, η οποία σε πολλές περιπτώσεις επιδεινώνεται με αποτέλεσμα την αναζήτηση πρόσθετων οικονομικών πόρων από διάφορες πηγές μεταξύ των οποίων και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, η Συνομοσπονδία πρότεινε τη συμπερίληψη πρόσθετων μέτρων για τα άτομα με αναπηρία στο υπό συζήτηση Σχέδιο Νόμου.

Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007 - 2013: Το έργο της Ε.Σ.Α.μεΑ. - διεκδικήσεις και αποτελέσματα

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία απέστειλε επιστολή στους φορείς – μέλη της στις 24.09.08, στο πλαίσιο της ενημέρωσής τους για το έργο της στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς, το μεγαλύτερο αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας για την περίοδο 2007 - 2013, για τα πρώτα αποτελέσματα από τις μέχρι σήμερα διεκδικήσεις της, καθώς και για τα πιο πρόσφατα αιτήματά της.

Η Συνομοσπονδία εργάστηκε σκληρά προκειμένου να πετύχει την ένταξη της διάστασης της αναπηρίας σε όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. επιτυχάνοντας την αναβάθμιση του θεσμικού της ρόλου κατά τη διάρκεια εφαρμογής του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, διεκδίκησε με όλη της τη δύναμη τόσο την ένταξη στοχευμένων δράσεων προς όφελος των ίδιων των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους, όσο και την οριζόντια ένταξη του κριτηρίου της προσβασιμότητας των

ατόμων με αναπηρία ως κριτηρίου επιλεξιμότητας στα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Σε εθνικό επίπεδο οι διεκδικήσεις της Συνομοσπονδίας ως προς το ΕΣΠΑ και τα Επιχειρησιακά του Προγράμματα αφορούσαν στην πλήρη και ορθή εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου (Κανονισμός Διαρθρωτικών Ταμείων – άρθρο 16), το οποίο προωθεί τη νέα προσέγγιση της αναπηρίας και δίνει τη δυνατότητα στα ίδια τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειες αυτών να ωφεληθούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό από τις αναπτυξιακές παρεμβάσεις.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. επίσης εργάστηκε προς αυτήν την κατεύθυνση της διασφάλισης των προϋποθέσεων που θα επιτρέπουν τη συμμετοχή των οργανώσεων των ατόμων με αναπηρία στην υλοποίηση Προγραμμάτων. Για αυτόν ακριβώς το λόγο η Συνομοσπονδία παρακολούθησε μέχρι σήμερα στενά όλες τις διεργασίες της Πολιτείας για τον καθορισμό προϋποθέσεων λήψης διαχειριστικής επάρκειας μελλοντικών δικαιούχων.

Κατάθεση των οικονομικών, φορολογικών, συνταξιοδοτικών και ασφαλιστικών αιτημάτων της Ε.Σ.Α.μεΑ.

Το σύνολο των πάγιων οικονομικών, φορολογικών, συνταξιοδοτικών και ασφαλιστικών αιτημάτων του αναπηρικού κινήματος, που έχουν αποτελέσει αντικείμενο εκτενούς διαλόγου με την Πολιτεία, κατέθεσε στις 19.09.08 η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γ. Αλογοσκούφη, καθώς και τους αρμόδιους Υφυπουργούς.

Επισημαίνοντας ότι πολλά από τα αιτήματα αυτά που έχουν τεθεί στο τραπέζι του διαλόγου έχουν αποσπαστεί στο παρελθόν τη δέσμευση του κ. Αλογοσκούφη, η Συνομοσπονδία τόνισε την ανάγκη άμεσης λήψης μέτρων στήριξης των ατόμων με ανα-

πηρία, που σε μια δύσκολη διεθνή οικονομική συγκυρία έρχονται αντιμέτωποι με τη φτώχεια σε καθημερινή βάση. Για την ουσιαστική βελτίωση των καθημερινών συνθηκών ζωής των ατόμων με αναπηρία απαιτείται ισχυρή πολιτική βούληση και σχεδιασμός συνδυαστικών μέτρων και πολιτικών όπως:

- Στοχευμένα μέτρα και πολιτικές εισοδηματικής ενίσχυσης μέσω του υπό σύσταση Εθνικού Ταμείου Κοινωνικής Συνοχής.
- Ευνοϊκά φορολογικά μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντική μείωση του εισοδήματος τους εξαιτίας των πρόσθετων αναγκών που πηγάζουν από την αναπηρία τους.
- Φορολογικά μέτρα που θα λειτουργήσουν ως κίνητρα προς τους εργοδότες για την πρόσληψη των ατόμων με αναπηρία σε θέσεις εργασίας.
- Ασφαλιστικά μέτρα που θα συμβάλουν στην αυτονομία των ατόμων με αναπηρία και στην άσκηση των κοινωνικών δικαιωμάτων τους.
- Διασφάλιση των ευνοϊκών συνταξιοδοτικών μέτρων για τα άτομα με αναπηρία και λήψη νέων για την ένταξη και άλλων κατηγοριών αναπηρίας στα ήδη ληφθέντα.
- Χρηματοδότηση των οργανώσεων του αναπηρικού κινήματος μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού με σκοπό την ενίσχυση και ενδυνάμωσή τους.

Το πλήρες κείμενο της επιστολής είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Ε.Σ.Α.μεΑ. www.esaea.gr

Η Εκτελεστική Γραμματεία της Ε.Σ.Α.μεΑ στην Πτολεμαίδα

Η Εκτελεστική Γραμματεία της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία με επικεφαλής τον Πρόεδρό της κ. Ιωάννη Βαρδακαστάνη μετέβη στην Πτολεμαίδα, όπου πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 19 Σεπτεμβρίου 2008 η συνεδρίασή της.

Στη συνεδρίαση συμμετείχαν τα μέλη του Δ.Σ. της Περιφερειακής Ομοσπονδίας Δυτικής Μακεδονίας, καθώς και οι Πρόεδροι των Α΄/Β΄θμβιων Σωματείων ΑμεΑ και γονιών αυτών που εδρεύουν στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Η από κοινού συνεδρίαση είχε στόχο την οικοδόμηση μιας στενότερης συνεργασίας μεταξύ όλων των αρμόδιων για τα άτομα με αναπηρία φορέων, καθώς και τη γνωστοποίηση της δράσης τους και των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στην τοπική κοινωνία σε όλους τους τομείς.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του Έργου «ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΑΜΕΑ», Ε.Π. «ΥΓΕΙΑ – ΠΡΟΝΟΙΑ» 2000 – 2006 ΜΕΤΡΟ 3.2., η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία διοργάνωσε Ημερίδα την ίδια ημέρα και ώρα 16.00 στο Ξενοδοχείο «Παντελίδης» με στόχο τη διάδοση των αποτελεσμάτων του Έργου.

Κατά τις εργασίες της ημερίδας παρουσιάστηκε η νέα προσέγγιση για την αναπηρία, η φιλοσοφία και οι στόχοι του έργου, η έρευνα κοινής γνώμης για τα άτομα με αναπηρία, καθώς και ο «Οδηγός Προσβάσιμων Ψυχαγωγικών Δραστηριοτήτων στην Ελλάδα», που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο του έργου.

Συχαρητήρια στην ομάδα των Παραολυμπιακών Αγώνων του Πεκίνου

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία και σύσσωμο το αναπηρικό κίνημα της χώρας, εξέφρασε με επιστολή της στις 18.09.08 προς τον κ. Αθ. Μήλιο, Αρχηγό της Ελληνικής Παραολυμπιακής Ομάδας του Πεκίνου, τα θερμά της συχαρητήρια για τις πολλές και σημαντικές επιτυχίες της Ομάδας.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. υπογράμμισε την υπερφάνεια του αναπηρικού κινήματος τόσο για την κατάκτηση των 24 μεταλλίων, όσο και για όλους τους αθλητές

που αγωνίστηκαν, αποδεικνύοντας ότι ο αθλητισμός αποτελεί ένα αδιαμφισβήτητο μέσο προώθησης της κοινωνικής ένταξης.

Η Συνομοσπονδία ευχήθηκε στην Ελληνική Αποστολή και σε κάθε έναν αθλητή ξεχωριστά να έχει τη δύναμη να συνεχίσει ακάματα την προσπάθεια, σημειώνοντας πολλές ακόμα επιτυχίες στο μέλλον, δείχνοντας έμπρακτα σε κάθε γωνιά της Ελλάδας, της Ευρώπης και του κόσμου ολόκληρου, τις αρετές της συμμετοχής.

Επιστολή διαμαρτυρίας της Ε.Σ.Α.μεΑ. στον Πρωθυπουργό ζητώντας την προσωπική του παρέμβαση για τη Μονή Αγ. Διονυσίου

Την έντονη διαμαρτυρία και τον αποτροπιασμό της εξέφρασε η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία με επιστολή της στον Πρωθυπουργό κ. Κ. Καραμανλή στις 15.09.08, αναφορικά με τη διεκδίκηση εκτάσεων, στις οποίες φιλοξενούνται Κατασκηνώσεις Ατόμων με Αναπηρία, από τη Μονή Αγ. Διονυσίου, υπόθεση που είδε πρόσφατα το φως της δημοσιότητας.

Ο λόγος για 26 στρέμματα των κατασκηνώσεων της Μεταμόρφωσης / Χαλκιδικής, που επί δεκαετίες τώρα υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας φιλοξενούν πάνω από 1000 παιδιά και νέους με αναπηρία από τη Μακεδονία και τη Θράκη, καθώς και μαθητές άπορων οικογενειών από όλες τις περιοχές της Ελλάδας, προσφέροντας τεράστιο κοινωνικό έργο.

Η Συνομοσπονδία κατήγγειλε τις αδηφάγες διεκδικήσεις των Μονών του Αγίου Όρους επί εδαφικών εκτάσεων, οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο, όχι μόνο το σημαντικό κοινωνικό έργο που έχει συντελεστεί για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην τοπική, αλλά και ευρύτερη ελληνική κοινωνία, καθώς και την εργασία εκατοντάδων ατόμων που στελεχώνουν τις

υπηρεσίες της κατασκλήνωσης.

Μπροστά σε αυτές τις εξελίξεις που έχουν αναστατώσει το σύνολο των ατόμων με αναπηρία και κάθε σκεπτόμενο Έλληνα πολίτη, σύσσωμο το αναπηρικό κίνημα ζήτησε την παρέμβαση του ίδιου του Πρωθυπουργού, προκειμένου να σταματήσει το ανελέητο κυνηγητό που έχουν εξαπολύσει ενάντια στα κεκτημένα κοινωνικά δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία «εκείνοι» που αρνούνται το κυνήγι του πλούτου και των επίγειων απολαύσεων.

Δικαίωση του αιτήματος της Ε.Σ.Α.μεΑ. για τη διατήρηση του αφορολόγητου στους ελεύθερους επαγγελματίες με αναπηρία

Η Ε.Σ.Α.μεΑ., κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου «**Ενίσχυση της διαφάνειας του κρατικού προϋπολογισμού, έλεγχος των δημοσίων δαπανών, μέτρα φορολογικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις**» στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, κατέθεσε στις 11.09.08 στον Πρόεδρο και τα Μέλη αυτής επιστολή με την οποία ζητούσε τη διατήρηση του αφορολόγητου για τα άτομα με αναπηρία που αποκτούν εισοδήματα ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή από ατομική εμπορική επιχείρηση. Η ένταξη αυτού του μέτρου είχε στόχο την προώθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των ατόμων με αναπηρία και τη στήριξη εκείνων των ατόμων με αναπηρία που ήδη δραστηριοποιούνται στο τομέα της επιχειρηματικότητας.

Η αμετακίνητη στάση της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών μπροστά σε αυτό το δίκαιο αίτημα ανάγκασε αντιπροσωπεΐα της Εκτελεστικής Γραμματείας της Συνομοσπονδίας να προχωρήσει σε παράσταση διαμαρτυρίας στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών την Τρίτη 9 Σεπτεμβρίου 2008. Για το ίδιο θέμα, η Εθνική Ομοσπον-

δία Τυφλών προχώρησε σε κινητοποίηση διαμαρτυρίας την Τετάρτη 10 Σεπτεμβρίου έξω από τη Βουλή, ενώ αντιπροσωπεΐα της παρέμεινε στη συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής. Ο συντονισμός των δράσεων του αναπηρικού κινήματος απέδωσε καρπούς.

Ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γ. Αλογοσκούφης, απέναντι στις έντονες και συντονισμένες αντιδράσεις των ατόμων με αναπηρία σε ένα βαθύτατο αντιλαϊκό μέτρο, που θα οδηγούσε σε οικονομικό αδιέξοδο τα άτομα με αναπηρία που αποκτούν εισοδήματα ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή από ατομική εμπορική επιχείρηση και θα δημιουργούσε διακρίσεις μεταξύ των ιδίων των ατόμων με αναπηρία, προχώρησε στη συμπερίληψη διάταξης με την οποία διατηρείται το αφορολόγητο και για τα άτομα με ποσοστό αναπηρίας 67% που αποκτούν εισοδήματα ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή από ατομική εμπορική επιχείρηση.

Ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. στη Ρόδο

Ο Πρόεδρος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία κ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης επισκέφτηκε τη Ρόδο τη Δευτέρα 8 Σεπτεμβρίου 2008, όπου πραγματοποίησε συνάντηση εργασίας με το μέλος του Γενικού Συμβουλίου της Ε.Σ.Α.μεΑ. και Πρόεδρο του Δωδεκανησιακού Συλλόγου ΑμεΑ κ. Μανώλη Ζηδιανάκη, καθώς και εκπροσώπους των τοπικών σωματείων.

Ο κ. Βαρδακαστάνης παραχώρησε επίσης την ίδια ημέρα Συνέντευξη Τύπου στην αίθουσα Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Ροδίων, κατά την οποία συζητήθηκαν τα ζητήματα της τρέχουσας επικαιρότητας γύρω από την αναπηρία, καθώς και οι προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει το αναπηρικό κίνημα, σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Χορήγηση επιδόματος κίνησης

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. ενημερώνει για τη χορήγηση επιδόματος κίνησης σε άτομα με ακρωτηριασμό και των δύο κάτω άκρων και σε άτομα με παράλυση των δύο κάτω άκρων, με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, ανεξάρτητα από το αν είναι κύριοι, νομείς, κάτοχοι ή χρήστες Ιδιωτικής Χρήσης επιβατικού οχήματος. Το πλήρες κείμενο της ΚΥΑ έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Συνομοσπονδίας www.esaea.gr

Αύξηση του διατροφικού επιδόματος των νεφροπαθών και των μεταμοσχευμένων καρδιάς, ήπατος, πνευμόνων και μυελού των οστών για την επόμενη τετραετία

Με Υπουργική Απόφαση την 1η Σεπτεμβρίου 2008 αυξάνεται το διατροφικό επίδομα των νεφροπαθών και των μεταμοσχευμένων καρδιάς, ήπατος, πνευμόνων και μυελού των οστών. Για την επόμενη τετραετία αυξάνεται από 1.1.2008 το διατροφικό επίδομα των 266 ευρώ που καταβάλλεται μηνιαίως ανά άτομο στους νεφροπαθείς και στους μεταμοσχευμένους καρδιάς, ήπατος, πνευμόνων και μυελού των οστών, κατά 8% κάθε χρόνο για τα έτη 2008, 2009, 2010, 2011. Το πλήρες κείμενο της ΚΥΑ και αναλυτικός πίνακας έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Ε.Σ.Α.μεΑ. www.esaea.gr.

Υπουργική Απόφαση για τη λήψη μέτρων στην τηλεφωνία για τελικούς χρήστες που είναι άτομα με αναπηρία

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. ενημερώνει για την Υπουργική Απόφαση (01.09.08) με αντικείμενο τη λήψη μέτρων στην τηλεφωνία για τους τελικούς χρήστες, που είναι άτομα με αναπηρία, προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι η πρόσβαση και η οικονομική προσιτότητα των διαθέσιμων στο κοινό τηλεφωνικών υπηρεσιών τελούν σε

αναλογία, με εκείνες, που παρέχονται στους λοιπούς τελικούς χρήστες. Το πλήρες κείμενο του ΦΕΚ έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Ε.Σ.Α.μεΑ. www.esaea.gr.

Σε ισχύ ο Κανονισμός για τις Αεροπορικές Μετακινήσεις των ΑμεΑ

Ο νέος Κανονισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που επιτρέπει στα άτομα με περιορισμένη κινητικότητα να απολαμβάνουν ίση μεταχείριση όταν ταξιδεύουν αεροπορικά, τέθηκε σε ισχύ από τις 26 Ιουλίου 2008, δικαιώνοντας τον αγώνα του ευρωπαϊκού αναπηρικού κινήματος. Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία, έδωσε έναν εντατικό και μακροχρόνιο αγώνα για τη θέσπιση νομοθετικού πλαισίου για τις αεροπορικές μετακινήσεις των ατόμων με αναπηρία, συμβάλλοντας έμπρακτα στην προετοιμασία, υιοθέτηση και εφαρμογή του.

Οι νέοι κανόνες θα δώσουν πρόσβαση στα άτομα με αναπηρία και τους ηλικιωμένους στις εναέριες μεταφορές ανάλογη εκείνης που απολαμβάνουν οι υπόλοιποι επιβάτες που ταξιδεύουν από και προς τα αεροδρόμια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς να υφίστανται την άσκηση διακριτικής μεταχείρισης ή επιπλέον οικονομική επιβάρυνση.

Σε ότι αφορά την Ελλάδα, η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία εργάζεται συστηματικά σε συνεργασία με την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας και τα αεροδρόμια της χώρας, προκειμένου να τεθεί σε εφαρμογή ο κανονισμός στη χώρα μας με όσον το δυνατόν λιγότερα προβλήματα, κάτι που δεν αναμένουμε με την εξαίρεση του Ελ. Βενιζέλος που πραγματοποίησε δύο σεμινάρια επιμόρφωσης του προσωπικού από στελέχη της Ε.Σ.Α.μεΑ.

Καλούμε όλα τα άτομα με αναπηρία εφόσον αντιμετωπίζουν προβλήματα

τα στα αεροδρόμια να ενημερώνουν γραπτώς και με προσωπικές αναφορές την Ε.Σ.Α.μεΑ στο τηλέφωνο 210 9949837, μέσω φαξ στο 210 5238967 και ηλεκτρονικά στη διεύθυνση esaea@otenet.gr.

Τέλος στην ταλαιπωρία: Επιτυχής ο αγώνας για την ομαλή εφαρμογή του μέτρου για τις κάρτες μετακίνησης

Κατόπιν της πίεσης που άσκησε η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία αναδεικνύοντας το θέμα της αδικαιολόγητης καθυστέρησης έκδοσης των καρτών μετακίνησης των ατόμων με αναπηρία για το 2008, πραγματοποιήθηκε στις 18 Ιουλίου 2008 σύσκεψη με πρωτοβουλία του Υφυπουργού Υγείας Γ. Κωνσταντόπουλο, στην οποία συμμετείχαν ο Πρόεδρος και ο Γεν. Γραμματέας της Ε.Σ.Α.μεΑ. κ.κ. Ι. Βαρδακαστάνης και Α. Παναγός, καθώς και εκπρόσωποι των ΚΤΕΛ, αστικών και υπεραστικών για τη διευθέτηση του ζητήματος της δωρεάν και μειωμένης μετακίνησης των ατόμων με αναπηρία με τις συγκοινωνίες.

Το ζήτημα ήρθε στο φως της δημοσιότητας κατόπιν παρέμβασης της Ε.Σ.Α.μεΑ. αφού πληροφορήθηκε την απόφαση της ηγεσίας της Πανελλαδικής Ομοσπονδίας Αυτοκινητιστών Υπεραστικών Συγκοινωνιών να σταματήσει από τις 15 Ιουλίου 2008 να μεταφέρει άτομα με αναπηρία χωρίς την καταβολή κομιστρου, αφού τα συναρμόδια Υπουργεία δεν είχαν φροντίσει να καλύψουν τις απαιτούμενες δαπάνες, οξύνοντας στο μέγιστο βαθμό την ήδη δυσχερή οικονομική κατάσταση των ατόμων με αναπηρία.

Στη σύσκεψη, η αντιπροσωπεία της Ε.Σ.Α.μεΑ. ζήτησε την άμεση λήξη της ταλαιπωρίας για τα άτομα με αναπηρία, την άμεση υπογραφή της Προγραμματικής Σύμβασης, καθώς

και την ενσωμάτωση στη Σύμβαση διάταξης, η οποία θα διασφαλίζει ότι οι συγκοινωνιακοί φορείς θα σέβονται και θα τηρούν πλήρως την κείμενη νομοθεσία για την προσβασιμότητα στα λεωφορεία.

Επιπλέον, κατόπιν αιτήματος της Συνομοσπονδίας, ενσωματώθηκε στη Σύμβαση πρότασή της για επιτόπιο έλεγχο στα δηλωμένα ως προσβάσιμα από τους συγκοινωνιακούς φορείς λεωφορεία, από αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας, την Ε.Σ.Α.μεΑ και άλλους αρμόδιους φορείς, για την πιστοποίηση της προσβασιμότητάς τους.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ ζήτησε οι κάρτες που θα ανανεωθούν το φθινόπωρο να ισχύσουν και το 2009 για να αποφευχθεί η ταλαιπωρία των ατόμων με αναπηρία, χωρίς όμως αυτό να ακυρώνει τη δυνατότητα σε άτομα με αναπηρία να μπορούν εκδώσουν κάρτα το 2009.

Οι προτάσεις της Συνομοσπονδίας έγιναν δεκτές από τον Υφυπουργό Υγείας κ. Κωνσταντόπουλο, στη βάση και της ποιοτικής αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών, ώστε να υπάρχει σήμανση στα προσβάσιμα λεωφορεία και να είναι διαθέσιμα σε σταθερά δρομολόγια, με στόχο να δύνανται τα άτομα με αναπηρία να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή πότε μπορούν να ταξιδέψουν. Οι δε πρόεδροι των συγκοινωνιακών φορέων δεσμευτήκαν ότι από την ίδια κιόλας ημέρα τίθεται σε ισχύ και πάλι η μετακίνηση με τις κάρτες σε όλη τη χώρα.

Τη συνάντηση ακολούθησε διευκρινιστική Εγκύκλιος του ΥΥΚΑ (Π3α/Φ11/Γ.Π.οικ.93960/9/7/ 2008 (ΦΕΚ 1351/08 τ.Β) Κοινή Υπουργική Απόφαση) για τη χορήγηση Δελτίων Μετακίνησης ΑμεΑ για το έτος 2008.

Κίνδυνος αποκλεισμού ατόμων με αναπηρία από την προκήρυξη των θέσεων του Ν.2643/98

Τον αποκλεισμό που υφίστανται άτομα με αναπηρία που δεν έχουν

στα χέρια τους πιστοποιητικό αναπηρίας από Υγειονομική Επιτροπή του ΙΚΑ, απαραίτητο δικαιολογητικό για συμμετοχή στην προκήρυξη του ΟΑΕΔ για την κάλυψη θέσεων από άτομα με αναπηρία σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2643/98, επεσήμανε η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία με επιστολή της στην Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας κ. Φ. Πάλλη Πετραλιά στις 17.07.08.

Σύμφωνα με πληθώρα καταγγελιών στη Συνομοσπονδία, πολλά άτομα με αναπηρία που επιθυμούν να καταθέσουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά στο πλαίσιο της προκήρυξης, στην προσπάθειά τους να εξεταστούν από τις αρμόδιες Επιτροπές του ΙΚΑ, έλαβαν την απάντηση από τις αρμόδιες γραμματείες των εν λόγω Επιτροπών ότι αδυνατούν να συνεδριάσουν με το αιτιολογικό ότι οι Επιτροπές αυτές συνεδριάζουν σε αραιά χρονικά διαστήματα και ανάλογα με τον αριθμό των αιτήσεων προς εξέταση που τους έχει υποβληθεί.

Η Συνομοσπονδία ζήτησε από την κα. Πετραλιά την άμεση αποστολή εγκυκλίου για την πραγματοποίηση έκτακτων συνεδριάσεων των Υγειονομικών Επιτροπών, ούτως ώστε να μπορέσουν να εξυπηρετηθούν όσα άτομα με αναπηρία κινδυνεύουν να αποκλειστούν από την κατάθεση των δικαιολογητικών της εν' λόγω προκήρυξης.

Επιστολή της Ε.Σ.Α.μεΑ. στον Υπουργό Υγείας με αφορμή την αυτοκτονία νεαρού ατόμου με αναπηρία στο ΚΑΦΚΑ Κολυμπίων Ρόδου

Με αφορμή ένα ακόμα τραγικό και άδικο θάνατο νεαρού ατόμου με αναπηρία που φιλοξενούνταν στο ΚΑΦΚΑ Κολυμπίων της Ρόδου, η Ε.Σ.Α.μεΑ. επανέφερε στο προσκήνιο το πάγιο και χρόνιο αίτημα σύσσωμου του αναπηρικού κινήματος για

την προώθηση της αποϊδρυματοποίησης των ατόμων με αναπηρία, με επιστολή διαμαρτυρίας στον Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ. Δ. Αβραμόπουλο στις 10.07.08.

Ο άδικος χαμός του νεαρού προκαλεί θλίψη, αγανάκτηση και οργή. Το πρόσφατο αυτό τραγικό περιστατικό θέτει ξανά επί τάπητος τις άθλιες συνθήκες που επικρατούν στα ιδρύματα της χώρας, τα οποία υπολειπονται σημαντικά είτε επειδή δε διαθέτουν το απαιτούμενο εξειδικευμένο προσωπικό, είτε επειδή δε διαθέτουν καθόλου προσωπικό.

Η ανάγκη της άμεσης αντικατάστασης των ιδρυμάτων από διαμερίσματα αυτόνομης και ημιαυτόνομης διαβίωσης, σύμφωνα με το σύγχρονο ευρωπαϊκό μοντέλο, τα οποία δύνανται να παρέχουν, με το κατάλληλο εξειδικευμένο προσωπικό, υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, διασφαλίζοντας αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης στα άτομα με αναπηρία και κατ' επέκταση εξαλείφοντας την εμφάνιση τέτοιων δυσάρεστων περιστατικών, προβάλλει πιο επιτακτική από ποτέ.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. και το αναπηρικό κίνημα της χώρας απαιτεί από την ελληνική Πολιτεία, στη βάση της προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, να λάβει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα (απο-ιδρυματοποίηση, αναβάθμιση και επέκταση του θεσμού της αυτόνομης, ημιαυτόνομης και προστατευμένης διαβίωσης). Σε μία τέτοια προσπάθεια η Συνομοσπονδία θα είναι αρωγός και συνοδοιπόρος. Το νεαρό άτομο με αναπηρία της Ρόδου, δεν είναι παρά ένα ακόμα θύμα της άθλιας κατάστασης που επικρατεί σε αυτά τα ιδρύματα. Κι ο φαύλος κύκλος αυτών των τραγικών καταστάσεων που οδηγεί στο χαμό ανθρωπίνων υπάρξεων πρέπει επιτέλους να κλείσει.

Θ.Α.

Σχεδιάζοντας πολιτική σε θέματα αναπηρίας

Εγχειρίδιο εκπαιδευμένου

Για την επίτευξη των στόχων του Έργου «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΠΗΡΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ», το οποίο υλοποίησε η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.) στο πλαίσιο του Ε.Π. «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ» (ΕΠΕΑΕΚ II), ΜΕΤΡΟ 2.5. «Δια βίου εκπαίδευση», εκπονήθηκε εγχειρίδιο με τίτλο «Σχεδιάζοντας πολιτική σε θέματα αναπηρίας».

Το εγχειρίδιο αυτό δημιουργήθηκε προκειμένου να αποτελέσει το υλικό εκπαίδευσης των στελεχών του αναπηρικού κινήματος που παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με θεματικό αντικείμενο το σχεδιασμό πολιτικής σε θέματα αναπηρίας, που υλοποιήθηκε σε διάφορες πόλεις της χώρας, διάρκειας 250 ωρών.

Το εγχειρίδιο αυτό στοχεύει να λειτουργήσει ως πρακτικό εργαλείο υποστήριξης των στελεχών του αναπηρικού κινήματος (πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων οργανώσεων), προκειμένου να διεκδικήσουν με ενιαίο και συστηματικό τρόπο τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ζωής, την ισότιμη μεταχείριση, την αναγκαία προσβασιμότητα υποδομών, υπηρεσιών και αγαθών και κατ' επέκταση να διασφαλίσουν την κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία.

Δεδομένου ότι τα άτομα με αναπηρία αποτελούν μια πληθυσμιακή ομάδα που έχει υποστεί κατά το παρελθόν και συνεχίζει να υφίσταται παραβίαση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων της, στερούμενη τις ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες, η ενδυ-

νάμωση των στελεχών του αναπηρικού κινήματος, προκειμένου να είναι σε θέση να διεκδικούν δυναμικά μέτρα και πολιτικές προώθησης των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, φαντάζει πιο επίκαιρη και επιτακτική από ποτέ.

Το εγχειρίδιο, περιλαμβάνει μια σύντομη παρουσίαση του εθνικού και ευρωπαϊκού αναπηρικού κινήματος, όπως αυτό διαμορφώθηκε μέσα από την ίδρυση ομοσπονδιών και νομαρχιακών σωματείων, των θεωρητικών μοντέλων πολιτικής για την αναπηρία, της υφιστάμενης νομοθεσίας για την αναπηρία, των δομών οργάνωσης και λειτουργίας της ελληνικής πολιτείας, της κατάστασης των ατόμων με αναπηρία και των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στην εκπαίδευση, την απασχόληση, την προσβασιμότητα και την κοινωνική πολιτική, του τρόπου παρουσίασης της αναπηρίας από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, καθώς και τρόπων σχεδίασης (εθνικά και τοπικά σχέδια δράσης) νέων πολιτικών για την αναπηρία.

Πρόκειται λοιπόν για ένα πρακτικό εργαλείο για κάθε ενδιαφερόμενο, στο οποίο μπορεί κανείς να ανατρέξει ανά πάσα στιγμή και να αποκομίσει πολύτιμη γνώση σχετικά με το σχεδιασμό και την εφαρμογή θετικών μέτρων και πολιτικών, ώστε να εξαλειφθούν τα φαινόμενα διακριτικής μεταχείρισης σε βάρος των ατόμων με αναπηρία, από κάθε πτυχή της καθημερινής ζωής.

Το εγχειρίδιο μπορείτε να το βρείτε σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της Ε.Σ.Α.μεΑ. www.esaea.gr.

Το Έργο συγχρηματοδοτήθηκε έως 80% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο & 20% από εθνικούς πόρους

“Διεκδικούμε μαζί”

Μία νέα υπηρεσία της ΕΣΑμεΑ
στη διάθεση των πολιτών
με ή χωρίς αναπηρία

Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να απευθύνεται καθημερινά
σ' αυτήν από τις 8.00 έως τις 16.00
στο τηλέφωνο 210 9949837 ή μέσω e-mail esaea@otenet.gr,
Αρμόδιοι υπάλληλοι:
κ.κ. Φωτεινή Μπερδέκλη και Παναγιώτης Μαρκοστάμος.

Η υπηρεσία μπορεί:

- Να δώσει απάντηση σε ερωτήματα σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία όλων των κατηγοριών
- Να υποστηρίξει και να συνηγορήσει υπέρ προσωπικών αιτημάτων σχετικά με την αναπηρία
- Να δώσει πληροφορίες σε ομάδες του γενικού πληθυσμού (π.χ. φοιτητές, ερευνητές, επαγγελματίες κ.λ.π.) που ενδιαφέρονται για θέματα αναπηρίας

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη, Αθήνα

Τηλ. 210 - 9949837 • Fax: 210 - 5238967

e-mail: esaea@otenet.gr • <http://www.esaea.gr>